Europos LIETUVIS

Nr. 13 (2351) XLIX | Londonas ir Vilnius, 1995 m. kovo 25-31 d. | Kaina 50 ct

SKAT-o vyrai žengia Panevėžyje. *Dariaus Kirnio nuotr.*

Šiame numeryje:

- *Lietuvos baleto žvaigždės jubiliejus - 4 psl.*
- *Kuo gyvena lietuviai Vokietijoje - 5 psl.*
- *"Vilnijos" susirūpinimas Rytų Lietuva - 6 psl.*
- *Skaitant "Europos lietuvį" pamirštami skausmai - 8 psl.*

Buvom, esam, būsim!

Žvilgsnis į Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos III suvažiavimą

"Buvom, esam, būsim!" Tie paprasti žodžiai užrašyti ant "Sausio 13-osios" medalių, jie turi gilią prasmę. Ir ne tik Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungai (toliau straipsnyje - LKKSS), jos nariams, bet, manyčiau, ir visai Lietuvai, jos nepriklausomybės įtvirtinimo ir ateities suklestėjimo siekiams neabejingai visuomenės daliai. Tų žodžių simbolikos Lietuvos gyventojui ar išeiviui iš savo krašto, patyrusiam XX a. istorijos išbandymus ar bent kiek besidominčiam Lietuvos istorija, net ir nereikia aiškinti. Kovo 18 dieną Vilniaus karininkų ramovėje vykusiame LKKSS trečiajame suvažiavime, kurio dalyvius pasitiko kariuomenės orkestro (vadovas J. Jonušas) maršai, šiuos tris prasmingus žodžius pirmą kartą ištarė organizacijos Centro valdybos pirmininkas Valentinas Bartašiūnas. Jis perskaitė ataskaitinį pranešimą, po to įteikė tik tik pagamintus LKKSS nario ženklelius ir pažymėjimus. LKKSS nario Nr. 1 ženklas nebuvo įteiktas. Jis, pasak V. Bartašiūno, skiriamas visiems žuvusiems visų laikų nepriklausomybės kovų savanoriams, taps brangia relikvija, primenančia 1919-1920 m. žygdarbius, 1941 m. birželio antisovietinį sukilimą, pokario partizanų aukas, vėlesnį pogrindinį idealizmą, žuvusius 1991 m. sausio 13-ąją ir prie Medininkų. Žuvusieji buvo pagerbti tylos minute... Naująjį ženklelį pirmieji gavo suvažiavimo dalyvių plojimais pagerbti monsinjoras Lietuvos kariuomenės kapelionas pulk. Alfonsas Svarinskas, profesorius Vytautas Landsbergis, kovų ir pasipriešinimo okupantams dalyviai Juozas Petraška, Liudvikas Simutis, Albinas Kentra, Jonas Bartusevičius, Sigitas Kajokas, Vytautas Šeštauskas ir Vladas Kužanas.

LKKSS - istoriniu požiūriu ne nauja organizacija. Tad, manau, verta padaryti ekskursą į praeitį, į tarpukario Lietuvos Respubliką. Joje 1927 m. sausio 9 d. ir buvo įsteigta dabartinės sąjungos pirmtakė. Jos organizacinei valdybai pirmininkavo plk. ltn. J. Zubrys, o po pirmojo suvažiavimo LKKSS Centro valdybos pirmininku tapo plk. J. Čaplikas. Vėliau, pastarajam perėjus kariuomenės tarnybon, vadovavo K. Matulevičius, po jo - plk. P. Gužas. 1940 m. sovietinių okupantų uždrausta organizacija buvo atkurta toli nuo Lietuvos - pokaryje išeivių stovyklose Vokietijoje. Ten 1948 ir 1949 m. įvyko du LKKSS suvažiavimai, atkurta vėliava. Ji vėliau buvo atvežta į JAV. Įvairiuose pasaulio šalyse ir miestuose išsibarsčiusių organizacijų narių savotišku centru tapo Čikaga, o vadovu - plk. K. Bobelis. Jam mirus, Centro valdybai pirmininkavo dr. K. Gudaitis, gen. M. Rėklaistis, plk. J. Švedas. Sunkiomis sąlygomis Vakarų šalyse, kur išeiviams, artėjančios raudonosios savivalės ir susidorojimo bangos išstumtiems iš gimtojo krašto, teko sunkiai dirbti ir pradėti gyvenimą beveik nuo nulio, LKKSS aktyvūs skyriai veikė taip pat Didžiojoje Britanijoje, Australijoje, Kanadoj, Naujojoje Zelandijoje, Vakarų Vokietijoje, Argentinoje, Kolumbijoje. Sukauptos lėšos leido teikti ekonominę pagalbą sąjungos nariams, plėtoti kultūrinę veiklą, puoselėti Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo idėją. Užsienyje tebėra senosios LKKSS žilagalvių veteranų.

Po 1990 m. kovo 11 dienos Nepriklausomybės Akto paskelbimo sekė prof. V. Landsbergio vadovaujamas lietuvių tautos ir kitų Lietuvos tautybių sąmoningų piliečių valios įgyvendinimo ir valstybės tarptautinio pripažinimo sunkus etapas. Buvo pertvarkomos ir kuriamos pačios svarbiausios institucijos ir struktūros. Svarbus vaidmuo teko Savanoriškos krašto apsaugos tarnybos (SKAT) vyrams. Daug energijos buvo išnaudota partijų kūrimui. Visuomenės organizacijos atsidūrė tarsi antrame plane, o apie kai kurių organizacijų atkūrimą nepriklausomoje Lietuvoje net nepagalvota. Tad suvažiavime Karininkų ramovėje ištartas prof. V. Landsbergio retorinis klausimas - mintis "Gal reikėjo LKKSS atkurti iki 1992 m. Seimo rinkimų?" svarbus ir istorikams, tiriantiems 1988-1992 m. įvykius Lietuvoje.

Istorikus domins ir LKKSS atkūrimo iniciatyvinės grupės, susirinkusios Vilniuje 1992 m. gruodžio 18 d., pareiškimas. Jame parašyta: "Savanoriais atėję į žaliaraiščių būrius, saugoję valstybinius objektus, kūrę krašto apsaugos struktūras, muitines, sausio mėn. įvykių ir rugpjūčio "pučo" dienomis gynę Lietuvos valstybę, įvairių gyvenimo aplinkybių verčiami prarado tarpusavio ryšius, todėl iniciatyvinė grupė įsipareigoja apjungti minėtus asmenis ir tuo tikslu atkuria Savanorių Sąjungą". Tarp pasirašiusiųjų - A. Burokas, A. Dauderienė, A. Pocius... 1993 metų pradžioje įvyko pirmasis suvažiavimas, po metų - antrasis. LKKSS įstatai buvo įregistruoti Teisingumo ministerijoje tik 1994 m. balandžio 25 d., nes pirmasis įstatų variantas neatitiko visuomeninės organizacijos reikalavimų ir buvo savotiška dar vienos karinės struktūros programa. Trukdė ir kitos priežastys. Įsikūrė LKKSS Vilniaus, Kauno, Utenos ir kitų apskričių skyriai. Skyrių ir būrių kūrimosi procesas suaktyvėjo praėjusių metų pabaigoje ir vyksta dabar, nes reikia prisitaikyti prie naujojo Lietuvos administracinio suskirstymo.

Apie organizacijos ir jos skyrių sunkumus atvirai ir lakoniškai papasakota ataskaitiniuose pranešimuose ir diskusijų metu. Daugiausia laiko pareikalavo pagal visas juridines normas atliktas LKKSS įstatų straipsnių pakeitimų svarstymas ir priėmimas bei organizacijos valdymo organų rinkimai. Tačiau 223 delegatai kantriai balsavo, dalykiškai diskutavo. Balsų skaičiavimo komisija ištvermingai skaičiavo kilnojamus mandatus. Net pamaniau, jog tokios kantrybės ir netuščiažodžiavimo galėtų pavydėti ir Lietuvos Seimas, turintis rezultatus fiksuojančią elektroninę aparatūrą... Didelė bendros idėjos jėga! O juk tie ramovėje iš tolimiausių

Nukelta į 3 psl.

Aktualios mintys apie lietuvišką veiklą Didžiojoje Britanijoje

Reikia persitvarkyti

Tokiu pavadinimu "Europos lietuvyje" buvo išspausdintas (16/2/1974) mano straipsnis mums visiems rūpimais klausymais. Tada aš rašiau: "Artėjant metiniam D.B.L.S atstovų suvažiavimui, šio krašto lietuviai aktyviau diskutuoja lietuviško gyvenimo problemas ir sielojasi dėl mūsų organizacijų ateities. Lietuvių skaičius labai sumažėjo, daugelis darbingų veikėjų nuseno, o pavaduotojų - naujų jėgų, ypatingai jaunos kartos tarpe sunku surasti... Iki šiol mes nesugebėjome išauginti bent mažo būrelio jaunimo su akademinėmis kvalifikacijomis, pasiruošusių dirbti lietuvišką darbą. Kas gi bus už 10-20 metų?"

Taigi, nuo to laiko jau praėjo 21 metai. Mūsų bendruomenė dar daugiau sumažėjo ir todėl tą mūsų lietuvišką dirvoną aria beveik tos pačios žagrės, nors pastaruoju metu buvo įkinkyta pora jaunesnių. Akademinio jaunimo beveik neregėti. Kokios nors didesnės pažangos mūsų visuomeniniam gyvenime beveik nesimato, nors, žinoma, tie, kurie dirba, yra atsidavę lietuvybei.

Prieš 8 metus, gal tik mano įkalbėtas, į DBLS ir LN B-vės valdybą kandidatavo ir buvo išrinktas p. Algis Kuliukas. Protingas, gabus ir veiklus mūsų jaunosios generacijos lietuvis. Deja, po kelių mėnesių atsistatydino, nes nesugebėjo dirbti su mūsų senesnės generacijos atstovais. 1987 m. balandžio 2 d. "Europos lietuvyje" buvo išspausdintas jo straipsnis, pavadintas "Ateities klausimu". Ten autorius išdėstė savo pažiūras į senos ir naujos generacijos problemas. Jis rašė: "Aš siūlyčiau radikalų pakeitimą DBLS, LNB ir DBLSJS įstatuose... DBLS ir LNB turėtų radikaliai pakeisti savo santvarką". A. Kuliukas gana plačiai nusakė, kaip abidvi generacijos galėtų bendrai dirbti, kad būtų užtikrintas lietuvių bendruomenės tęstinumas šiame krašte.

Galbūt ne su viskuo, ką jis siūlė, buvo galima sutikti, tačiau mes turime girdėti jaunosios generacijos balsą ir gal nemažai jo patarimų galėtume priimti ir šiandien. Dabar, kada iš Nepriklausomos Lietuvos nemažai jaunų žmonių čia pasirodo ir kai kurie net čia apsigyvena, Centro organai tokius tautiečius turėtų bandyti į mūsų bendruomenės veiklą kaip nors įtraukti. Žinoma, taip pat reikia ieškoti gabių čia gimusių lietuvių, ar jie kalba lietuviškai ar ne, - svarbu, kad jie lietuviškai galvotų ir jaustųsi lietuviais.

Turint galvoje, kad per tą ilgą metų laiką mūsų bendruomenė didelės pažangos nepadarė, aš siūlau kai kuriuos pakeitimus.

Dėl DBLS: grįžti prie senos tvarkos ir Centro Valdybą rinkti tik iš penkių asmenų. Jie turėtų daugiausiai rūpintis šio krašto lietuvybės, kultūros ir visuomeniniais reikalais. Jeigu atsirastų, būtų galima išrinkti vieną kitą iš Tėvynės atvykusį tautietį, kad jis ar ji susipažintų su šio krašto mūsų bendruomenės gyvenimu.

Dėl Lietuvių namų bendrovės: siūlau rinkti tik tris direktorius ir tokius, kurie nusimano buhalterijos ir atskaitomybės reikaluose ir žino,

Nukelta į 7 psl.

Jau konsultuojama 13 įmonių

Lietuvoje sėkmingai įgyvendinama Jungtinių Tautų pagalbos Rytų ir Centrinei Europai programa, kuriai lėšų skiria ir Europos Sąjunga, skandinavų fondas "Baltic Investments Fund". Pagal ją jau konsultuojama 13 Lietuvos įmonių, šią savaitę apsilankęs "EL" redakcijoje pranešė Vladas Gedmintas, Britanijos firmos "Baltich International Associates" atstovas. Tą firmą darbui mūsų šalyje yra nusamdęs minėtą programą administruojantis Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas (EBRD), įsikūręs Londone. V. Gedmintas sakė, kad per artimiausius dvyliką mėnesių bus skirta lėšų padėti dar dvidešimčiai Lietuvos įmonių. "Baltic International Associates" ekspertai yra užsiangažavę Alytuje, Kaune, Vilniuje, Klaipėdoje, Tauragėje, Daugėliuose, Šiauliuose, Jonavoje.

Jis pastebėjo, kad nors Lietuvos įmonės, bankai įsigyja vis daugiau kompiuterių ir naujausios vakarietiškos programinės įrangos, bet dažnai nežino, kaip tai efektyviai panaudoti, kaip tvarkytis - kaip paruošti įmonių modernizavimo projektus, kaip juos realizuoti, kaip įsiskverbti į industrinių valstybių rinką ir kt. Šioje srityje reikia daugiau konsultacijų nei JT programa numato, todėl V. Gedmintas dar teikia privačias konsultacijas.

Londone gyvenantis Vladas Gedmintas šiemet jau tris kartus buvo Lietuvoje, praleido čia pusantro mėnesio. Vėl atvyks balandžio pradžioje. Jis jau žvalgosi Vilniuje nusipirkti ar išsinuomoti butą. Tai gražus pavyzdys, kaip tautietis iš užsienio padeda savo tėvų kraštui.

Keliais sakiniais

❒ *Pilietybės komisijos posėdis.* Jis įvyko kovo 21 dieną. Prezidentas A. Brazauskas išimties tvarka suteikė Lietuvos Respublikos pilietybę trims dešimtims kitų šalių piliečių, daugiausia lietuvių tautybės. Lietuvos pilietybę gavo Linas Sužiedelis, nuo 1991 m. dirbantis Lietuvos nuolatinės misijos Jungtinėse Tautose patarėju, Bostono, Techaso ir Dalaso (JAV) universitetuose profesoriavęs literatūros daktaras Stasys Goštautas, Lietuvoje gimęs Lenkijos kariuomenės atsargos generolas Kazimieras Bogdanovičius, Sankt Peterburgo lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas Sigitas Bieliūnas, Murmansko (Rusija) Lietuvių kultūros bendrijos vadovas Aleksandras Masiukas, neseniai į Lietuvą iš JAV sugrįžes gydytojas ir kultūros rėmėjas Albinas Šmulkštys bei kiti.

❒ *Įsteigta "Būtingės naftos" terminalo statybos bendrovė.* Vilniuje, Mažeikių valstybinės įmonės "Nafta" atstovybėje įvyko steigiamasis akcinės bendrovės "Būtingės nafta" akcininkų susirinkimas. Jame dalyvavę šešių bendrovės steigėjų - Energetikos ministerijos, Mažeikių valstybinės įmonės "Nafta", Biržų naftotiekio, Klaipėdos valstybinės naftos eksporto įmonės, Palangos savivaldybės ir Lietuvos akcinio inovacinio banko - atstovai, priėmė ir pasirašė įstatus dėl akcinės bendrovės "Būtingės nafta" steigimo. Steigiamojo susirinkimo dalyviai vieningai pritarė tam, kad Būtingės naftos terminalo statybos darbai turėtų prasidėti gegužės viduryje.

❒ *Žemdirbių piketas Joniškyje.* Keli šimtai kaimo žmonių prie rajono savivaldybės pastato protestavo dėl to, kad neatsiskaitoma už jų parduotą produkciją. Antai vien "Pavenčių cukraus" įmonės skola Joniškio rajonui siekia 3,4 mln. litų. Kreipimesi į Seimą, žemės ūkio ministeriją piketo dalyviai pagrasino užblokuoti magistralę Šiauliai-Ryga, jeigu nebus atsiskaityta iki kovo 31 d.

❒ *Reikės mažiau vizų.* Nuo kovo 26-osios Lietuvos piliečiai galės keliauti po didelę Vakarų Europos dalį, turėdami tik vienos iš Šangeno sutarties šalių vizą. Ši sutartis nuo kovo 26-osios įsigalioja septyniose Europos Sąjungos valstybėse - Prancūzijoje, Vokietijoje, Belgijoje, Nyderlanduose, Liuksemburge, Ispanijoje ir Portugalijoje. Prie Šangeno sutarties taip pat yra prisijungusi Italija ir Graikija, tačiau šiose dviejose valstybėse sutartis įsigalios kiek vėliau. Sutartis numato visišką šių šalių tarpusavio sienų kontrolės panaikinimą.

❒ *Pažadėta Baltarusijos parama Gervėčiams.* Premjeras A. Šleževičius telefonu kalbėjosi su Baltarusijos vyriausybės vadovu M. Čigiriu apie Gervėčių krašto lietuvių problemas. M. Čigiris pažadėjo padėti lietuvių bendruomenei. Praėjusį savaitgalį Vilniuje Gervėčių lietuvių atstovus priėmė Prezidentas A. Brazauskas.

❒ *Europos stabilumo pakte - 15 Lietuvos sutarčių.* Paryžiuje UNESCO būstinėje dvi dienas vykusioje Europos stabilumo pakto konferencijoje dalyvavo Lietuvos delegacija. Mūsų šalies užsienio reikalų ministras P. Gylys kartu su kitais Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) atstovais pasirašė Prancūzijos premjero E. Balladuro pasiūlytą paktą, kuriuo siekiama sustabdyti etninius ir teritorinius konfliktus Rytų ir Vidurio Europoje. Tą paktą saugos ir prižiūrės ESBO. Į jį įtrauktos ir 15 sutarčių, kurias Lietuva pasirašė su savo kaimynėmis, su Europos Sąjunga ir asocijuotomis ES narėmis. P. Gylys konferencijoje pasakė kalbą. Jis susitiko su JAV valstybės sekretoriaus pavaduotoju P. Tarnoffu ir aptarė NATO plėtimą į Rytus.

❒ *Lietuvos delegacija - Ispanijoje ir Portugalijoje.* Seimo pirmininkas Č. Juršėnas ir dar du parlamentarai dalyvauja Madride prasidedančioje 93-ojoje Tarpparlamentinės sąjungos asamblėjoje. Č. Juršėnas taip pat aplankys Lisaboną, kur susitiks su Portugalijos parlamento vadovu bei užsienio reikalų ministru.

❒ *Naujas Ispanijos ambasadorius Lietuvai.* Tai Antonio De Oyarzabal Marchesi. Kovo 22 dieną jis įteikė skiriamuosius raštus Prezidentui A. Brazauskui. Šis 59-erių amžiaus diplomatas yra buvęs Ispanijos ambasadoriumi Ekvadore, Japonijoje, nuo 1994-ųjų - Danijoje. Nuolatinė jo rezidencija yra Kopenhagoje.

❒ *Pauliaus Širvio literatūrinė premija.* Ją įsteigė Zarasų rajono valdyba. Premija - 1500 litų - bus skiriama kas dveji metai už poezijos rinkinį gamtos tema. Pirmąkart ji bus įteikta minint populiaraus Lietuvoje lyriko Pauliaus Širvio septyniasdešimt penktąsias gimimo metines.

❒ *Parodą Vilniuje.* "Litexpo" parodų centre tris dienas veikė pirmoji tarptautinė reklamos ir rinkos tyrimo paroda, kurioje reklamos dizainą, įrangą, medžiagas, įpakavimą, spausdintos ir videoreklamos produktus, marketingo bei kitas paslaugas demonstravo 55 Lietuvos ir užsienio firmos.

❒ *Prisimintas Čekijos veikėjas.* Kaune, Vytauto Didžiojo Karo muziejuje, veikia paroda, skirta Čekoslovakijos prezidento, politiko, diplomato ir žurnalisto T. G. Masaryko atminimui. Ta proga įvyko susitikimas su Čekijos ambasadore Vilniuje J. Jeslinkova, ambasados darbuotojais bei Lietuvos ir Čekijos draugijos nariais.

Atgarsiai

Blokados fondo lėšos - ryšiams su užsienio lietuviais puoselėti

Atsiliepdamas į "Europos lietuvyje" išspausdinto pokalbio antgalvį "Kam atiteks Blokados fondas?" ("EL", š. m. Nr. 10), jame Seimo nario p. Audriaus Rudžio su Ona Mickevičiūte aptartas temas, norėčiau pasiūlyti, kad Seimo pavasario sesijai pateikiamas įstatymo projektas dėl visuomeninio 1990 metų Blokados fondo būtų papildytas galimybe to fondo lėšas paskirti ryšiams su užjūrine ir užsienine Lietuva puoselėti.

Tada pavadinimas "Blokados fondas" atitiks paskirtį, nes minėtam puoselėjimui prasidėjus būtų prisiminta, jog sovietų Lietuvos užsiblokavimas nuo išeivijos prasidėjo prieš 50 metų, o dabar, po "geležinės uždangos" subyrėjimo, mums Tėvynėn sugrįžimą blokuoja mūsų vaikų nulietuvėjimai. O lietuvių kalbos nemokėjimas pastoja kelią ir gauti Lietuvos pilietybę. Be jos sunku tikėtis, kad išeivija prisidės prie Lietuvos ekonominio pagerėjimo.

Iš to užburto rato bei iš tokio "užsiblokavimo" išeiti mums padėtų Blokados fondas. Galima pradėti ir nuo paramėlės, pav., Kaune besiformuojančiai "Lietuvybės pažadinimo bei su išeivija ryšio užmezgimo misijai", kuri jau turi Lietuvos teisingumo ministerijoje užregistruotus ne tik įstatus, o ir jau apie pusšimtį įsiregistravusių misionierių (intelektualų), pasiryžusių užsienyje lietuvių telkiniuose pabūti lietuvių kalbos žadintojais bei įdiegėjais šeimose, reiškiantis namiruošininkais prie ūkio ir aplinkos darbų bent metelius laiko iki kitos pažadintojų bei lietuvintojų pamainos. Savo pradiniu tašku jie yra pasirinkę Pietų Ameriką.

O turint sąlytį su lėšų turinčiomis šeimomis iš užjūrių, kurių daugiausiai yra Vakarų pasaulyje, lengva įsivaizduoti, jog fondas susilauktų daugiau įplaukų negu išlaidų. Jų tereiktų tik amortizacijoms (kurui, transportui, komunikacijoms ir pan.), nes misionieriams kraštą pasiekus seks jų įsidarbinimai šeimose. Galimybės fondui atjaunėti naujais įnašais ir artėti prie galimybių virsti net lietuviškuu "Nobelio fondu" (kaip sako gerb. Audrius Rudys) pasirodytų gan realūs. Pav., į lietuviškąją "Nobelio premiją" pretendentu jau galėtų būti Lietuvos ūkininkams daugiau kaip 100 traktorių parūpinęs asmuo iš Kanados, o kitą premiją galėtų gauti Seimas (Vyriausybė) už, sakysim, pavedimą "Jūros" laivynui ryšius su išeivijos šeimomis puoselėti...

Blokados fondo komisijai ir Seimui teisingą fondui kryptį surasti linkėdamas

Jonas Kaseliūnas
Medelyno lietuvių kolonijos pirmininkas
Kolumbija

ELR: šio "EL" skaitytojo prašymu jo laiško kopijas perdavėme į Seimo Pirmininko kanceliariją ir ponui A. Rudžiui. Ponas J. Kaseliūnas rašo, jog galėtų tiesiogiai pasiųsti tuos laiškus adresatams, bet nežino tikslaus adreso. Pranešame, kad Lietuvos Respublikos Seimui laiškus galima siųsti: *Gedimino pr. 53, 2026 Vilnius.* Pirmininko sekretoriato telefonas - 62 09 71.

SEPTYNIOS DIENOS

Vilniaus ateitis

Apie Vilniuje pasibaigusį dviejų dienų tarptautinį seminarą "Miesto plėtros strategija" rašoma "Respublikoje" 03 18 Loretos Čėsnienės straipsnyje "Miestas - ne tik savas kiemas".

Vilniaus miesto vyriausiasis architektas D. Ruseckas spaudos konferencijoje sakė, kad kol kas plečiant, statant ir puoselėjant Vilnių, vadovaujamasi prieš 15 metų sudarytu ir, pradėjus gyventi rinkos ekonomikos sąlygomis, pasenusiu generaliniu planu. Todėl nuo 1992-ųjų intensyviai bendradarbiaujama su Kanados urbanistikos institutu.

Bus stengiamasi, kad miestas taptų Europos lygio ir, o taip itin svarbu, vilniečių bendrija, į kurios pastabas ir pageidavimus žadėta atsižvelgti. O prieš dvejus metus atlikta vilniečių apklausa parodė, jo skaudžiausios anuomet buvo prekybos ir "savo kiemo", aplinkos problemos: žmonės skundėsi miesto transportu (beje, Vilniuje žadama tiesti tramvajų liniją), nejaukiais kiemais, poilsiui nepritaikytomis žaliosiomis miesto zonomis. Prieš 2 metus net 40 proc. apklaustųjų tikėjosi pagerinti gyvenamojo būsto sąlygas - jį išsikeisti, rekonstruoti arba pasistatyti naują. Šiais metais tokie nuomonių tyrimai ir vėl įvyks. Naują strateginį Vilniaus planą tikimasi užbaigti kitais metais.

"Žlunga žemės ūkio bendrovės"

Tai praneša Leono Peleckio-Kaktavičiaus straipsnio pavadinimas "Lietuvos aide" 03 17.

Šiaulių rajone vis mažėja žemės ūkio bendrovių, per pastaruosius dvejus metus bankrutavo net 29. Neseniai likviduotos Vileikių, Pakapės, Raudėnų, Pamockės, Aukštelkės ir Bunokiškės bendrovės. Visos jos dirbo nuostolingai. Bunokiškės bendrovės 68 pajininkai turi 47 tūkst. Lt skolos, o jų pagrindinis kapitalas 150 tūkst. Lt. "Jei dar metus dirbtų, nieko nebeliktų žmonėms, - sako Šiaulių rajono valdybos žemės ūkio skyriaus vyriausioji buhalterė Emilija Buinienė. - Dalis jų eis ūkininkauti, kai kurie buvusios bendrovės nariai gal sukurs mažus kooperatyvus". LA teiravosi, kam atitenka pastatai. "Paprastai arčiausiai gyvenančiam ūkininkui. Jam pasiūloma pirkti mūsų skyriui tarpininkaujant, bankas duoda paskolą".

Sausio 1 d. Šiaulių rajone buvo 65, dabar - 58 didžiosios bendrovės. Stipriausios yra Ginkūnų paukštynas (pernai turėjęs per 1 mln. Lt pelno ir net pajus žmonėms padidinęs), Kuršėnų (538 tūkst. Lt pelno), Šiupylių (409 tūkst. Lt pelno), dar kelios. Tačiau dauguma ties bankroto riba. Šiemet turėtų žlugti mažiausiai 20. Tai priklauso nuo daugelio dalykų: vadovų, pačių žmonių, kainų. "Tačiau bene daugiausia nuo Vyriausybės politikos, - yra įsitikinusi E. Buinienė.

Ramuva mini savo 25-metį

Apie tai rašoma "Dienoje" 03 20 Živilės Kriaučiūnaitės straipsnyje "Dar šokamas Lietuvoje klumpakojis".

Į Vilniaus Gerosios Vilties vidurinę mokyklą iš visos Lietuvos rinkosi buvę ir esami ramuviečiai - Vilniaus universiteto kraštotyrininkai: ramuva minėjo savo veiklos 25-metį. Jau ne viena Universiteto karta pasikeitė nuo ramuvos įsikūrimo, tačiau ir patys pirmieji ramuviečiai dar neatrodė pakumpę nuo metų naštos. Lygiai taip pat energingai polkai su ragučiais vadovavo Valius Žalkauskas, nenuilsdamas grojo armonika Regimantas Pranaitis, nepamiršo dainų Aldona Pauliukaitienė, Gražina Mališauskienė. Oriai po salę vaikščiojo poetas Vladas Braziūnas, dailininkas Jonas Daniliauskas. Daugiausia laiko ir jėgų kraštotyrai atidavę ramuviečiai buvo apdovanoti ką tik "Minties" leidyklos išleista monografija "Dieveniškės". Daug sveikinimų sulaukė ir pats ramuvos vadovas Venantas Mačiekus.

Ar sužinosime teisybę apie 600 milijonų dolerių?

Taip pavadintas Valentinos Zinkevičienės straipsnis 03 21 išspausdintas "Lietuvos aide".

Autorė primena, kad "Lietuvos aidas", beveik nutylint kitiems laikraščiams, praėjusių metų pabaigoje išgarsino skandalingą 600 milijonų dolerių bylą. Redakcija domėjosi, kodėl visos valstybės valiutos atsargos, beveik prilygstančios Lietuvos biudžetui, laikomos užsienyje, kodėl nė kiek jų nepanaudojama ūkio reikmėms, kokios palūkanos gaunamos už tuos milijonus dolerių ir kur jos nusėda. Šia byla susidomėjo Seimas. 32 įvairių Seimo frakcijų nariai kreipėsi į Valstybės kontrolės departamentą (VKD) ir Generalinę prokuratūrą, prašydami ištirti šią istoriją. Šiandien jau galima tvirtinti, rašo V. Zinkevičienė, kad istorija pasirodė verta teismo tyrimo...

Valstybės kontrolierius 1995 m. kovo 17 d. Seimo nariams išsiuntė atsakymą į jų kreipimąsi. Jame rašoma, kad patikrinimo aktas dėl pajamų už išleidžiamus į apyvartą litus, Lietuvos investicijas į užsienio bankus, Lietuvos banko mokėjimus į valstybės biudžetą perduotas Generalinei prokuratūrai teisminiam tyrimui. Be to, VKD nustatė, kad Lietuvos bankas 1994 m. nevykdė Lietuvos Respublikos Seimo nustatytų mokėjimų į Lietuvos valstybės biudžetą.

Per 1994 m. 9 mėnesius Lietuvos bankas gavo daugiau kaip 19,3 mln. Lt pelno. Iš šito pelno bankas turėjo sudaryti atsargos kapitalą, o likusią dalį, kaip tai numato Lietuvos banko statutas, sumokėti į valstybės biudžetą. Ta likusi pelno dalis - daugiau kaip 13,5 mln. litų. Valstybės kontrolierius kovo 10 d. priėmė sprendimą, kuriuo Lietuvos banko valdybos pirmininką K. Ratkevičių įpareigojo tuos 13,5 mln. litų pervesti į valstybės biudžetą. Manoma, kad bankas VKD sprendimą apskųs teismui.

Kaip sakė tyrimui vadovavęs VKD biudžeto vykdymo ir valdymo įstaigų kontrolės skyriaus viršininkas R. Pužauskas, tikrinant Lietuvos investicijas į užsienio bankus buvo paimtas laikotarpis nuo 1993 m. liepos 1 d. iki 1994 m. gruodžio 1 d. Per ši laikotarpį Lietuvos bankas valiutos atsargas investavo į užsienio bankus pagal 2427 sandorius. O palūkanos už investuotus užsienio bankuose JAV dolerius, kaip parodė VKD patikrinimas, buvo nuo 2,8 proc. iki 3,25 proc. Už markes - nuo 5 iki 6,75 proc. R. Pužausko tvirtinimu, Lietuvos bankas nuo 1993 m. liepos iki 1994 gruodžio už užsienio bankuose investuotas valiutos atsargas gavo 82 mln. 444 tūkst. litų palūkanų. Taigi jau žinoma, kokiuose užsienio bankuose "juda" ir "plaukioja" mūsų valstybės valiutos atsargos ir kokias palūkanas už tai gavo Lietuvos bankas. Bet ne valstybė!

Lietuvis madžachedų nelaisvėje

"Respublika" 03 22 išspausdino jaudinantį Irenos Babkauskienės rašinį apie Alvydą Žutautą, tarnavusį sovietinėje armijoje ir patekusį į Afganistano madžachedų nelaisvę 1986 metų pabaigoje.

"Jis ir dabar tenai - kažkur, galbūt gyvas - vienintelis lietuvis, vienintelis pabaltijietis iš 290 Afganistano kare be žinios dingusių sovietų armijos karių. Motina tebelaukia sūnaus..." - rašo "Respublika". Laikraštyje pasakojama, kad Alvydo motina ir du jo broliai - Vaidas ir Andrius - gyvena Latvijoje, Saldus rajone, Griežės gyvenvietėje. Iš čia, Latvijos ir Lietuvos pasienio, kur lietuvių daugiau nei latvių, Alvydas 1986-ųjų balandį ir išėjo į armiją. Po trumpo apmokymo pateko į Afganistaną, į išminuotojų būrį. Kai po keleto mėnesių nustojo rašęs į namus, motina sunerimo. Dalinio politinis vadovas į jos laišką atsakė, kad sūnus susirgęs virusiniu hepatitu ir gydomas Kabulo ligoninėje. Tik tada, kai ji kreipėsi į Sovietų Sąjungos gynybos ministrą, Alvydo dalinio vadovybė buvo priversta pasakyti teisybę. Bent jau dalį tiesos. Laiške, rašytame 1987 metų gruodžio 14 dieną, sakoma: "Jūsų sūnus 1986 metų gruodžio 17 dieną išėjo iš ligoninės ir dingo be žinios. Organizavome paiešką. Labai atsiprašome, patikėkite, nenorėjome, kad taip atsitiktų su Jūsų sūnumi". Apie tai, kaip baigėsi paieškos, niekas nesiteikė pranešti. Tik vėliau, kitų metų pavasarį, kai baigėsi Alvydo būtinosios tarnybos armijoje laikas, į Žutautų namus atvažiavo karininkas iš Saldus karinio komisariato. Įteikė oficialų pranešimą apie dingusį be žinios eilinį Alvydą Žutautą ir... 1000 rublių. Karas baigėsi, užmirškite!

"Praėjusią vasarą viena ekstrasensė man sakė, jog Alvydas - gyvas, tik labai sužalotas. Aš ir pati jaučiu, kad mano sūnus grįš. Tik reikia kaip nors ištverti šitą beprotišką laukimą", - sakė J. Žutautienė "Respublikos" korespondentei. Alvydo tėvas Konstantinas mirė prieš ketvertą metų taip ir nesulaukęs sūnaus.

I. Babkauskienė pastebi, jog Lietuvos "afganai" (sovietinės armijos daliniuose kovoję Afganistane jaunuoliai - *ELR*) nežinojo nieko apie Alvydą Žutautą, Latvijos, beje, taip pat. Nieko nežinojo ir abiejų šalių karinės struktūros.

Žutautai iš Lietuvos į Griežę atsikėlė prieš 30 metų, visi trys sūnus gimė jau čia, Latvijoje. Bet pagal Latvijos pilietybės įstatymą jie turi Latvijos emigrantų statusą. Jos Alvydas - emigrantės sūnus. Lietuviams jis taip pat - tik sovietinis kareivis. Nuo "plačiosios tėvynės" laikų mažai kas tepasikeitė...

V. Dimas

Seime

Skirtingos frakcijos sutarė dėl Europos Sąjungos

➡ Kaip jau rašėme, kovo 14 d. svarstyta opozicijos vadovo prof. V. Landsbergio pateikta rezoliucija "Dėl paramos Čečėnijos Respublikai Ičkerijai". Ją parėmė visi dešiniųjų Seimo frakcijų atstovai. LDDP frakcijos nariai teigė, kad po Seimo priimtų dokumentų dėl padėties Čečėnijoje tokia rezoliucija nėra reikalinga. Tuo metu posėdžiui vadovavęs Seimo pirmininko pavaduotojas J. Bernatonis pranešė, jog laikas rezoliucijai svarstyti baigėsi. Opozicija pasiūlė balsuoti dėl diskusijų laiko pratęsimo arba dėl V. Landsbergio pateiktos rezoliucijos priėmimo, bet J. Bernatonis paskelbė 45 minučių pertrauką. Po jos pasakė, kad posėdis baigtas, nors opozicijos atstovai reikalavo toliau svarstyti rezoliuciją ir atsisakė išeiti iš salės. Opozicijos surengtame pasitarime, kuriam vadovavo Tėvynės Sąjungos frakcijos seniūnas A. Kubilius, prieita išvados, kad J. Bernatonis pažeidė Lietuvos Konstituciją bei Seimo statutą ir kad jam reikia pareikšti nepasitikėjimą. J. Bernatonis "Lietuvos ryto" žurnalistei aiškino, kad elgėsi pagal uždaro Seimo posėdžio (jame aptartas opozicijos atstovo A. Endriukaičio ir J. Bernatonio susidūrimas, apie kurį "EL" jau rašė) rekomendaciją vengti konfliktų, todėl ir paskelbė pertrauką. Jis tvirtino esąs įsitikinęs, kad Seimo statuto nepažeidęs. Seimo pirmininko pavaduotojas neatmetė galimybės atsistatydinti, bet ketino pasitarti su LDDP prezidiumo nariais. Kovo 21 d. Seimo pirmininkui Č. Juršėnui įteiktas 36 parlamentarų pasirašytas teikimas atšaukti J. Bernatonį iš pareigų. Teigiama, kad pirmininko pavaduotojo elgesys kelia grėsmę demokratijos raidai Lietuvoje. Nors įstatymiškai nėra numatyta, kad, pateikus pareiškimą dėl Seimo pirmininko pavaduotojo atleidimo jis negali vadovauti posėdžiui, prieš išvykdamas į užsienį save pavaduoti Č. Juršėnas paskyrė kitą vicepirmininką - socialdemokratų vadovą A. Sakalą.

➡ Kovo 21 d. Seime V. Landsbergio pateiktai **rezoliucijai dėl pagalbos Čečėnijai** nepritarta. Kartu su V. Landsbergiu rengęs šį dokumentą LDDP frakcijos atstovas A. Gricius susiginčijo su profesoriumi dėl redagavimo. Abu ilgokai karštai aiškinosi, kas teisus, paskui 3 kartus balsuota ir nutarta, kad redaguoti rezoliucijos tekstą neverta, nes reikia naujo varianto.

Prieš tai, kovo 20 d., Seime surengtoje spaudos konferencijoje Tėvynės Sąjungos (Lietuvos konservatorių) pirmininkas V. Landsbergis pareiškė, kad svarstant pagalbą čečėnų vaikams, dabartinės Vyriausybės politikoje išryškėjo žmogiškumo ir gailestingumo stoka. Jis pranešė, kad apie Lietuvos 20 šeimų nori pačios pasirūpinti čečėnų našlaičiais. (Kovo 22 d. "Lietuvos aidas" paskelbė, kad jau 69 šeimos mūsų šalyje pareiškė norą priglausti 113 vaikų iš Čečėnijos.)

Kovo 23 d. Vilniuje Švedijos ambasadoje apsilankė Seimo nariai V. Landsbergis, P. Tupikas, A. Endriukaitis, Čečėnijos atstovė Lietuvoje A. Saijeva ir perduoti tos šalies užsienio reikalų ministrei pareiškimą "Dėl Rusijos vykdomų žudynių Čečėnijoje". Jame Švedijos vyriausybė prašoma aktyviai paveikti Rusiją per Šiaurės tarybą, Europos saugumo ir bendradarbiavimo ogranizacijos ir Europos Sąjungos institucijas, pareikalauti Rusijos teisinės ir politinės atsakomybės už tarptautinių normų nesilaikymą, perduoti Čečėnijos klausimo nagrinėjimą Jungtinių Tautų dekolonizacijos komisijai.

➡ Kovo 20 d. spaudos konferencijoje opozicijos vadovas pacitavo iš Gruzijos gautą 116 tos šalies parlamentarų kreipimąsi į Lietuvos Seimą. Jame prašoma kreiptis į Gruzijos prezidentą E. Ševardnadzę, kad jis atšauktų mirties bausmę dviem buvusio prezidento Z. Gamsachurdijos šalininkams. Tačiau kovo 21 d. Seimo posėdyje (kaip "EL" pranešė LR Seimo opozicijos atstovė spaudai R. Rastauskienė) "LDDP užblokavo Seimo kreipimosi į Gruzijos parlamento ir valstybės vadovą E. Ševardnadzę įtraukimą į darbotvarkę. Prieš V. Landsbergio projekto įtraukimą į darbotvarkę balsavo visa kairioji Seimo pusė". Kreipimesi prašoma neleisti įvykdyti mirties bausmę nuteistiesiems, tikimasi, kad prašymas bus išgirstas ir kad "tai gali tapti pozityviu posūkio tašku Gruzijos dabartinėje raidoje". V. Landsbergio žodžiais, "LDDP pozicija - tai parama tiems žmonėms dabartiniame Gruzijos režime". Nesulaukusi pritarimo opozicija ėmė rinkti parašus po kreipimusi į Gruzijos valstybės vadovą.

➡ Kovo 21 d. Seime svarstytas **religinių bendrijų teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo tvarkos įstatymas** su Prezidento pakeitimais ir pataisomis. V. Landsbergis atkreipė Seimo dėmesį į 12 straipsnį, kuriame sovietiniai nacionalizavimo įstatymai laikomi teisėtais: "pagal buvusios LTSR (TSRS) įstatymus buvo nacionalizuotas ar kitaip valstybės nusavintas". Jis ragino už tokį tekstą nebalsuoti. Jam pritarė Socialdemokratų frakcijos atstovas V. Plečkaitis. Tuomet LDDP frakcijos atstovė G. Jurkūnaitė pasiūlė V. Landsbergiui atsisakyti sovietinio profesoriaus vardo, o kitiems - iš okupantų gautų butų... Už religinių bendrijų teisės į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo tvarkos įstatymą be Prezidento pataisų balsavo 46 LDDP frakcijos nariai, bet jų balsų įstatymui priimti nepakako. Tiek pat balsavo ir už šį įstatymą su Prezidento pataisomis, 35 - prieš, 2 - susilaikė.

➡ Kovo 21 dienos Seimo posėdyje parodyta ir politinė santarvė. Tai septynių partijų (Centro sąjungos, LDDP, Demokratų, Krikščionių demokratų, Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, Socialdemokratų ir Tėvynės sąjungos) atstovų pareiškimas **"Dėl rengiamos Lietuvos ir Europos Sąjungos asociacijos sutarties"**. Lietuvos Seimas, rašoma pareiškime, "siekdamas pašalinti kliūtis, trukdančias pasirašyti bei ratifikuoti Europos (asociacijos) sutartį su Europos Sąjunga ir vėliau tapti tikrąja ES nare, pareiškia esąs pasiryžęs imtis iniciatyvos, kad būtų priimtas LR Konstitucijos papildymas bei atitinkamas konstitucinis įstatymas". Pareiškimą pristatė Krikščionių demokratų frakcijos narys A. Saudargas. Jo nepasirašė tik Tautininkų frakcija. Premjeras A. Šleževičius pateikė pareiškimo dėl Lietuvos Konstitucijos ir įstatymų keitimo projektą. Pirmiausia siūloma keisti Konstitucijos 47 str., kad ES valstybių atstovai galėtų pirkti žemę. naudotis gamtos ištekliais ir pan. Mat Europos Sąjunga derybose dėl Lietuvos asociuotos narystės pirmiausia kelia tokią sąlygą.

➡ Beje, dar kovo 15 dieną Seimo užsienio reikalų komitetas aptarė Lietuvos asocijuotos narystės Europos Sąjungoje perspektyvas. Svarstyme dalyvavo Prezidentūros ir Seimo frakcijų atstovai. Buvo susitarta dėl Seimo frakcijų, užsienio reikalų komiteto ir užsienio reikalų ministerijos pozicijų derinimo. Posėdyje buvo **įkurtas užsienio reikalų komiteto pakomitetis, koordinuosiantis ES klausimus**. Pakomitečio pirmininku išrinktas buvęs užsienio reikalų ministras A. Saudargas.

Ona Mickevičiūtė

Baltijos šalys rūpinsis bendra oro erdvės kontrole

Kovo 20-21 dienomis Vilniuje Lietuvos, Latvijos ir Estijos kariuomenių vadai generolas J. Andriškevičius, Latvijos kariuomenės vadas pulkininkas J. Dalbinis ir Estijos ginkluotųjų pajėgų vadas generolas majoras A. Einselnas tarėsi dėl bendros oro erdvės kontrolės ir trijų valstybių ryšio sistemų kūrimo. Gen. J. Andriškevičius Eltą informavo, kad dabar svarbiausia trijų Baltijos šalių bendradarbiavime - bendros ryšio sistemos kūrimas. Kol nebus ryšio priemonių, sujungiančių toli vienus nuo kitų esančius karius, Baltijos šalys negalės drauge kontroliuoti oro erdvę. Tos derybos - vasario 27 d. pasirašytos trišalio bendradarbiavimo programos dalis. Kariuomenių vadai taip pat suderino bendrų karinių jūrų flotilių mokymus ir pratybas pagal NATO "Partnerystės vardan taikos" programą.

Ona Marija Miškinytė

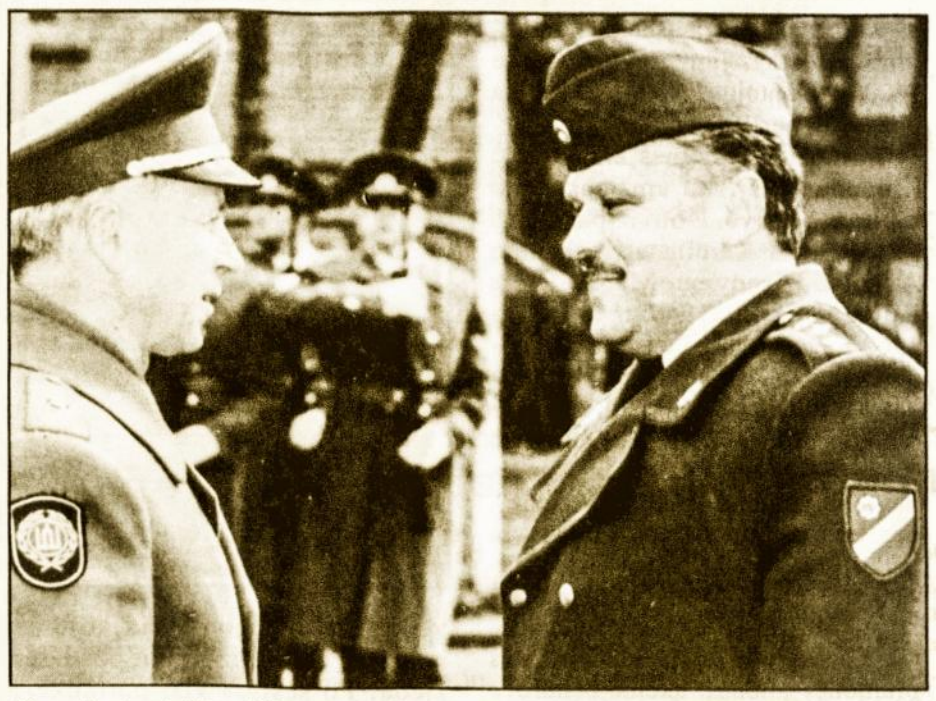

Gen. J. Andriškevičius (kairėje) ir plk. J. Dalbinis

Kęstučio Vanago (ELTA) nuotr.

Lietuvos kariškiai bendradarbiauja su NATO

Kovo 13-17 dienomis NATO vadovybės kvietimu Briuselyje viešėjo 12 Lietuvos krašto apsaugos pareigūnų. Šiaurės Atlanto sąjungos būstinėje jie kalbėjosi su NATO aukštaisiais politikais ir ekspertais. Lietuvos delegacija susitiko su LR ambasadoriumi Beneliukso šalyse ir prie Europos Bendrijos D. Čekuoliu, Lietuvos atstovu, akredituotu prie NATO, V. Ušacku, apsilankė šios gynybinės organizacijos programos "Partnerystė vardan taikos" koordinavimo centre.

Tai pirmasis tokios didelės Lietuvos krašto apsaugos atstovų grupės vizitas į NATO.

Kovo 19 d. šios organizacijos delegaciją, viešinčią Lietuvoje, priėmė krašto apsaugos ministras L. Linkevičius. Kovo 20 d. įvyko Lietuvos krašto apsaugos ministerijos ir NATO pareigūnų konsultacijos. NATO tarptautinė taryba įvertino Lietuvos pateiktus dokumentus dėl bendros gynybos politikos ir dėl Lietuvos kariuomenės dalyvavimo "Partnerystės vardan taikos" programos operacijose bei pratybose.

Ona Mickevičiūtė

Buvom, esam, būsim!

Atkelta iš 1 psl.

Lietuvos kampelių susirinkę žmonės, vilkintys civiliniais rūbais, šaulių, SKAT ir kitomis uniformomis, LKKSS veiklai aukoja didžiulę savo laisvalaikio dalį ir nėra garantuoti, jog dauguma bendrapiliečių supras jų pastangas. Aišku, iki Šveicarijos dar toloka.

Ši vienijanti idėja atsispindi sąjungos įstatuose. Juose parašyta, jog tai - "savanoriška visuomeninė patriotinė organizacija, kurios svarbiausieji tikslai - padėti apsaugoti ir ginti Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, ugdyti tautinę savimonę, Lietuvos Respublikos piliečio savigarbos jausmą ir supratimą, stiprinti valstybingumą, rūpintis savo narių, žuvusių karių, savanorių, buvusių partizanų, Nepriklausomybės gynėjų šeimų materialine padėtimi, jų socialinėmis garantijomis, rūpintis žuvusiųjų (...) atminimu". Svarbios ir įstatų eilutės, sakančios, kad organizacija, "iškilus grėsmei Lietuvos saugumui, veikia pat gal Lietuvos karinės bei civilinės valdžios nurodymus, remia ir stiprina krašto apsaugos pajėgas (...), renka ginkluoto pasipriešinimo istorijos medžiagą", nariai - "turi kitų teisių ir pareigų, jeigu tai neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir šiems įstatams".

Suvažiavimo delegatai kalbėjo ne tik apie organizaciją, jos ateitį, bet ir apie Lietuvos kariuomenės, gynybos struktūrų skaudulius ir trūkumus, valstybės karinės doktrinos nebuvimą, tarptautinės geopolitinės situacijos pavojus sunkioje ekonominėje būsenoje esančiai mūsų šaliai. Todėl buvo pasidžiaugta, jog suvažiavimo veikloje dalyvavo krašto apsaugos ministerijos sekretorius plk. J. Gečas, SKAT vadovas plk. ltn. A. Pocius, Lietuvos kariuomenės štabo viršininkas plk. V. Tutkus, Seimo nariai S. Pečeliūnas, S. Šaltenis, buvęs krašto apsaugos ministras A. Butkevičius ir kiti svarbūs asmenys.

Susirūpinimas Lietuvos kariuomenės padėtimi, jos pagerinimu ir pasiūlymai dėl normalesnio apginklavimo išreikšti suvažiavimo priimtose rezoliucijose. Viena rezoliucija skirta padėčiai Čečėnijoje ir Lietuvos pozicijai čečėnų tautos genocido atžvilgiu.

Į LKKSS naująją Centro valdybą suvažiavime buvo išrinkti J. Juocevičius (Lietuvą garsinęs boksininkas), A. Petrusevičius (lietuviškų ginklų kūrėjas), I. Aleknavičienė, A. Burokas, R. Jukna, K. Leonavičius, R. Račkauskas, D. Kalibatas, V. Bartašiūnas (medikas). Pastarąjį valdybos nariai kitos dienos posėdyje išrinko pirmininku dar vienai kadencijai. Dar du LKKSS organai - Revizijos komisija ir Garbės teismas. Garbės teismo nariais tapo V. Landsbergis, A. Svarinskas, J. Petraška, B. Trakimas, E. Jakimavičius.

Pastaraisiais mėnesiais sparčiai augančioje Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungoje jau yra beveik tūkstantis narių. Neseniai organizacijai Vilniuje Pilies gatvėje (Nr. 22) pavyko gauti patalpas, kurias reikės įrengti, pastatyti bent kuklius baldus. LKKSS veiklos galimybės ir apimtis priklausys ne tik nuo Centro valdybos, apskričių skyrių viršininkų ir visų narių entuziazmo, bet ir nuo gaunamų lėšų. Nario mokesčių surinktų sumų didesniems darbams neužteks. Todėl norintiems paremti patriotinę savanorių organizaciją gal bus reikalingi LKKSS sąskaitos numeriai komerciniame banke "Vilniaus bankas" - Nr. 2700123 (litais) ir Nr. 57080277 (valiutinė); kodas - 260101777.

Taip jau sutapo, jog LKKSS III suvažiavimo dieną savo 70-metį paminėjo 1925 m. įsteigta Lietuvos Didžiosios kunigaikštienės Birutės karių šeimų moterų draugiją, o Lietuvos demokratinė darbo partija surengė savo priešrinkiminę konferenciją. Joje nemažo pritarimo susilaukė kai kurių Seimo narių siūlymas Prezidentui A. Brazauskui vykti į pergalės dienos prieš nacių Vokietiją minėjimo 50-mečio iškilmes Maskvoje. Atrodo, Lietuvos Prezidentas šį klausimą netrukus turės progą aptarti ir su LKKSS vadovais. Mat, Prezidentūroje baigiama pasiruošti 1928 m. įsteigto ir dabar atkuriamo "Savanorio kūrėjo" medalio įteikimui, reikės su savanorių sąjunga numatyti žmones apdovanojimui. Gal per likusį trumpoką laiką Rusija - sovietinės imperijos teisių, pareigų, o taip pat per okupaciją Lietuvai padarytų nuostolių perėmėja - pažadės Lietuvai (ir jos gyventojams) kompensuoti už padarytą žalą (apie tai turėtų pagalvoti ir Vokietijos vadovai)? Tai būtų net tik gražus mostas 50-mečio iškilmėms besiruošiančiai pasaulio šalių bendrijai, bet ir savotiškas atsiprašymas Lietuvos, kuriai teko būti prie XX amžiaus Europos didžiojo prekybos ir karo vieškelio. Turbūt, tai tik graži viltis.

Tad savanoriams belieka budėti, kad vėl, kaip dažnai atsitikdavo Lietuvos istorijoje, nebūtų pavėluota...

Stanislovas Buchaveckas

Ar "Kardas" jūsų šeimos svečias?

Lietuvoje leidžiamas ketvirtinis istorinis patriotinės minties žurnalas ***"KARDAS"*** (dvigubi 8 numeriai, 40 psl.). Jame rašoma apie Lietuvos valstybės, visuomenės, kariuomenės, šaulių, savisaugos ir kitų kariuomenės rūšių istoriją, lietuvių kančias sovietmečiu, bolševikų ir nacių nusikaltimus, užsienyje gyvenančių lietuvių veiklą. Spausdinamos retos nuotraukos. Žurnalas siunčiamas į JAV, Kanadą, Australiją, Angliją, Vokietiją.

Prenumeratoriams nemokamai reklamuoja jų firmas, verslus.

Tautieti, jei myli Lietuvą, prenumeruok ***"Kardą"***. Kaina metams: JAV - 17 dol., Vokietijoje - 26 DM, Anglijoje - 12 sv. sterl. Siunčiame oro paštu. Galima atsiskaityti čekiais. Adresas: ***"KARDAS", box 1847, Vilnius 2043, Lithuania.***

Dėkingi už aukas.

"Kardo" redakcija

Ir puodžių sostinė turi herbą!

Kuršėnai - didžiausias Šiaulių rajono miestas, jame gyvena apie 16000 gyventojų. Jis užima 1200 ha ploto, turi per 100 gatvių.

Pirmosios rašytinės žinios apie Kuršėnus - iš XVI amžiaus. Toje vietoje bažnyčia buvo pastatyta 1523 metais Karaliaus Žygimanto Augusto nurodymu. Miesto teises Kuršėnai gavo 1947 metais. Iki 1962 metų tai buvo apskrities, rajono centras. Kadangi prie Kuršėnų daug molio, tinkančio dailiosios keramikos dirbiniams, mieste nuo seno klesti puodininkystė. Ir dabar Kuršėnai tebevadinami "puodžių sostinė", nes Puodžių puodžiaus karūną yra pelnę keturi kuršėniškiai tautodailininkai. Neatsitiktinai vienas Kuršėnų miesto herbo elementas yra ąsotis. Kuršėnuose veikia kelios didelės pramonės įmonės: akcinė bendrovė "Daugėlių statybinės medžiagos", Pavenčių cukraus fabrikas, Durpių įmonė, Keramikos gamykla, keturios vidurinės mokyklos, politechnikos, muzikos ir sporto mokyklos, dveji kultūros namai, dvi bibliotekos. Šiame mieste yra gimę ir užaugę žymūs Lietuvos visuomenės, kultūros ir meno veikėjai: poetas V. Reimeris, literatūros kritikas St. Lipskis, aktoriai A. Gabrėnas, K. Kymantaitė, B. Lukošius, ikikarinės Lietuvos kariuomenės vadas St. Raštikis. Tris dešimtmečius Kuršėnuose mokytojavo poetas St. Anglickis. Paskutinius savo gyvenimo metus praleido pirmųjų lietuviškų kalendorių sudarytojas Laurynas Ivinskis. Čia jis ir palaidotas.

Kovo 11-ąją Kuršėnuose buvo didelė šventė, sutapusi su Nepriklausomybės atkūrimo 5-osiomis metinėmis.

Ta proga įvyko iškilminga miesto Tarybos sesija. Joje dalyvavo ir Švedijos karalystės Almhulto miesto, su kuriuo draugauja Kuršėnai, tarybos nariai: meno, kultūros, medicinos, švietimo atstovai, vadovaujami miss Monika Benglun. Buvo svečių iš Vilniaus. Iškilmingoje sesijoje Kuršėnų miesto Tarybos pirmininkas Z. Mikšiūnas glaustai apibūdino penkerių metų deputatų veiklą. Jis kolegoms padėkojo už nuoširdų darbą ir įteikė po rožės žiedą. Po sesijos visi patraukė į Kuršėnų miesto šv. Jono Krikštytojo bažnyčią, ten vyko miesto vėliavos šventinimas.

Po šv. Mišių buvo atidengtas ir pašventintas prie miesto savivaldybės pastato pritvirtintas miesto herbas. Iškilmingai iškelta Kuršėnų vėliava. Abiejų miesto simbolių autorius - Lietuvos dailės akademijos profesorius Juozas Galkus. Svečiai iš Švedijos Almhulto miesto draugystės vardan padovanojo atvežtą buko medelį, kurį L. Ivinskio aikštėje pasodino Kuršėnų miesto meras A. Gaubas.

Svečiai įteikdami medelį pasakė:

- Tegul šis tvirtas medelis auga taip gražiai, kaip auga mūsų susigiminiavusių miestų draugystė.

Miesto šventinis minėjimas įvyko Kuršėnų kultūros namų salėje, ji buvo pilnut pilnutėlė. Šalies Prezidento atstovas A. Matulionis perskaitė Prezidento dekretą Nr. 408 dėl vėliavos ir herbo suteikimo Kuršėnų miestui.

Svečiai iš Švedijos Kuršėnų miesto Tarybos pirmininkui Z. Mikšiūnui įteikė dovaną, kurioje pavaizduoti Almhulto ir Kuršėnų herbai.

Po oficialiosios dalies buvo parodytas įdomus ir turiningas Kuršėnų kultūros namų koncertas.

Romualdas Makauskas

Kraštotyrininkų suvažiavimas

Iš visos Lietuvos į Vilnių buvo susirinkę kraštotyrininkai į devintąjį savo suvažiavimą. Jame ataskaitinį pranešimą perskaitė Lietuvos kraštotyros draugijos pirmininkė I. Seliukaitė.

Diskusijose kraštotyrininkai papasakojo apie savo nuveiktus darbus rajonuose. Antai Šilalės rajono kraštotyros draugijos pirmininkė M. Gedvilienė pristatė surinktą Kvėdarnos apylinkės Lembo kaimo istoriją.

Ir kitų rajonų kraštotyrininkai pateikė savo darbus, todėl baigiantis dviejų dienų suvažiavimui buvo surengta kaimų istorijų paroda, sukėlusi didelį visų susidomėjimą.

Numatyta liepos mėnesį suruošti kraštotyrininkų ekspediciją į Šilalės rajoną ir surinkti žinias apie sovietinį genocidą rajone, užrašyti kiek galint daugiau tremtinių prisiminimų. Ateityje kraštotyros draugija numačiusi surengti kraštotyrininkų surinktos medžiagos apie tremtį parodą.

Daug nusipelnė kraštotyrai gabus kraštotyrininkas, buvęs Lietuvos kariuomenės karininkas, tarybiniais laikais mokytojas Šilalėje Vladas Statkevičius, surinkęs daug medžiagos apie Šilalės rajono praeitį, pėsčias apvaikščiojęs visą Šilalės rajoną, suregistravęs rajono piliakalnius, išleidęs kraštotyrinę knygą "Šilališkiai". Aktyviausi kraštotyrininkai suvažiavime buvo pagerbti, apdovanoti.

Kęstutis Balčiūnas

Scenoje jis buvo tikras princas

Pirmą žingsnį scenoje Henrikas Kunavičius žengė labai seniai. Bene 1942 metais, kai jis su broliu Eduardu atėjo į Laisvės alėjoje įsistačiusį "Metropoliteno" kino teatrą. Ten jau treti metai glaudėsi Jaunojo žiūrovo (vėliau Jaunimo, dar vėliau Jaunasis) teatras. Teatrui trūko juodvarnių ir gimnazistų. S. Čiurlionienės pasakos "Dvylika brolių juodvarniais laksčiusių", K. Binkio pjesė "Atžalynas", S. Meilučio "Trys draugai", G. Hauptmano "Hanelė", K. Anderseno "Piemenaitė ir kaminkrėtys", kiti spektakliai negalėjo išsiversti vien nedidele aktorių trupe; masinėms scenoms buvo reikalingi vadinamieji statistai, "minia" - kartais reikėdavo pašokti. Tada kažkieno pakviesti ir atsirado teatre du žvalūs, stotingi ir linksmi gimnazistai iš Miškų gatvės. Jie netruko pritapti prie kolektyvo, kuriame petys petin vaidino teatro veteranai Z. Arlauskaitė (Mikšienė), J. Dvarionaitė, J. Katelė, B. Borchertas, K. Gecevičius ir jaunesnieji - B. Pūkelevičiūtė, Z. Kėvalaitytė, E. Dauguvietytė, S. Vasaitis. Buvo čia ir visai žalių, scenos mažai ar net visai neragavusių vakarykščių gimnazistų bei tarnautojų. Tarp jų ir šių eilučių autorius.

Vėliau, kai į teatrą šokių statyti ir dramos studijos choreografijos dėstyti atėjo prityręs baletmeisteris, baleto primas B. Kelbauskas, Henrikas iškart pateko jo dėmesio orbiton. Netrukus H.Kunavičius pradėjo lankyti baleto studiją, kuri gavo palėpę dideliame Putvinskio gatvės name. Ten atsidūrė ir daugiau Jaunimo teatro "statistų" - V. Brazdylis, A. Ruzgaitė, V. Grivickas, M. Stukonis ir kiti. Iš anksto pasakysiu, kone visi jie vėliau sudarė pagrindinį Kauno operos teatro baleto trupės branduolį. Išskyrus M. Stukonį, kuris šiuo metu plačiai žinomas onkologas, habilituotas medicinos mokslų daktaras. Vyt. Grivickas tapo Operos teatro vyr. baletmeisteriu, pastatė nemaža baleto spektaklių, tarp jų - lietuviškų. O ta studija labai pravertė pokario metais: artėjanti bolševikinės okupacija išblaškė iš gimtojo krašto daugelį įžymių scenos meistrų, ypač nukentėjo baleto kolektyvas, Lietuvoje liko tik vienas kitas. Bet tarp jų buvo pagrindinė šokėjų pora M. Juozapaitytė ir B. Kelbauskas, o taip pat veteranė J. Jovaišytė-Olekienė. V. Aukščiūnas, P. Baravykas, H. Jagminas... Jiems ir atėjo į pagalbą jaunieji "kelbauskiukai". Matyt, neblogai pasirodė Henrikas Kunavičius, kad 1945 metų rudenį jis jau šoko pagrindinį B. Astafjevo baleto "Bachčisarajaus fontanas" Vaclovo vaidmenį. Ir šoko jis ne su kuo, o su pačia Marija Juozapaitytė. Vadinasi, nuo Henriko Kunavičiaus debiuto visas pusšimtis metų. O pačiam Henrikui kovo 22 d. sukako 70.

Tai rimtas ir, be abejo, nelabai linksmas amžius, bet kada jis sklidinas kūrybinio džiaugsmo ir pergalių, liūdėti tarytum nėra ko. O šitas keistuolis ir pakvaišėlis, kokiu anuomet jį laikėme mes - jo amžininkai ir scenos draugai - dvidešimt penkerius metus žavėjo ir džiugino Lietuvos ir kitų šalių baleto gerbėjus. Keleta metų jam - iš pradžių su M. Juozapaitytė, o vėliau - ir visam laikui - su Tamara Sventickaitė (tapusia ne tik partnere, bet ir žmona) be pakaitų teko šokti visas pagrindines baletų partijas. Kol neatsirado kita tolygi pora - G. Sabaliauskaitė ir H. Banys...

Zigfrydas ir Dezire, Alberas ir Per Giuntas, Spartakas ir Bazilis, Febas ir Amintas - tai tik dalis tų klasikinių vaidmenų, kuriuos šoko H. Kunavičius. Jis buvo ir tarp pirmųjų lietuviško baleto kūrėjų: šoko Kastytį J. Gruodžio kūrinyje "Jūratė ir Kastytis", Antaną J. Pakalnio "Sužadėtinėje", Jonį J. Juzeliūno balete "Ant marių kranto", Ugnių J. Indros "Audronėje". Ir visi šie vaidmenys giliai įstrigo į baleto žiūrovų atmintį, nusipelnė aukšto įvertinimo. Kartu su kompozitoriais ir dirigentais, su kitais šokėjais ir dainininkais Henrikas įrodė, kad ir lietuviams prieinamas aukštas baleto menas.

Henrikas šoko princus ir žvejus, lietuviško kaimo bernelius ir kilmingus jaunuolius. Bet visiems jis liko Princas ir Apolonas geriausia to žodžio prasme. Tą pripažino ir žiūrovai, matę jį šokantį Maskvos Didžiajame, kituose žymiausiuose buvusios Sovietų Sąjungos teatruose, ar kai jis buvo išvykęs į Lenkiją, Rumuniją, Bulgariją, Albaniją ir šoko geriausiuose šių šalių scenose.

Ir po 25 metų, išėjęs į pensiją, Henrikas nemetė teatro, nepamiršo baleto ir šokio. Nuo 1968 m. iki šiol H. Kunavičius aktyviai bendradarbiauja su Lietuvos televizija. Ilgą laiką vadovavo muzikos redakcijai, organizavo ir pats statė šokio spektaklius, choreografines kompozicijas, pramogines programas. Naujausia jo teleapybraiža "Elegija artistui" (apie buvusį baleto primą ir pirmąjį mokytoją V. Aukščiūną) buvo pristatyta ir "Europos lietuvio" skaitytojui. Be to, H. Kunavičius statė šokius V. Klovos operai "Vaiva", choreografines miniatiūras "Lėkite, paukščiai". Pastarosios buvo pastatytos jaunystės mieste Kaune, kur prasidėjo jo šlovingas kelias į baleto meno aukštumas.

Savo 70-ąjį gimtadienį Henrikas, deja, sutinka su ramentais: klastingas plikledis, metams prasidėjus, suvaidino piktą vaidmenį - paslydęs beveik prie savo namų, jis susilaužė koją. Sunki sudėtinga operacija, ligoninės palata su pakabinta koja, ramentai supainiojo Henriko jubiliejinius planus. Sumanytą baleto spektaklį teks statyti vėliau, tik paraiška kol kas liks ir planuota teleapybraiža apie savo bendraamžius bei bendražygius.

Bet Henrikas sklidinas vilties ir ryžto: viską dar bus galima pavyti. Jis rašo straipsnius ir recenzijas spaudai, sielojasi dėl nykios dabartinės Lietuvos baleto būklės, stengiasi perduoti savo turtingą patirtį jauniesiems baleto entuziastams.

Savo aukštu meistriškumu, lengvais grakščiais šuoliais, ekspresija, subtilia vaidyba žavėjęs ir džiuginęs savo gerbėjus, šlovinęs Lietuvą savo įsimintinais darbais, Henrikas Kunavičius nusipelnė tautiečių meilę ir pagarbą. Dar 1959 metais jam buvo suteiktas Lietuvos liaudies artisto vardas. Dabar tas vardas tarytum neteko savo vertės, bet jis buvo gautas už sąžiningą ir įkvėptą darbą gimtojo krašto labui. Tą vardą jam suteikė ir tūkstančiai Lietuvos žmonių, kurie gėrėjosi H. Kunavičiaus šokiu, mylėjo šį nuoširdų, išsilavinusį, didelės choreografijos aukštybes pasiekusį, milžinišką scenos patirtį sukaupusį žmogų. Ir ta meilė dar tikrai neišblėso, Henriką sunku vadinti pensininku, nes jis nemėgsta ramybės, sklidinas žavaus kūrybinio nerimo.

Sveikindami Jubiliatą "EL" skaitytojų vardu, mes manome, kad H. Kunavičius dar ilgai darbuosis Tėvynės labui. Tad linkime jam greičiau atsikratyti rementų, vėl būti sveikam ir darbingam, džiuginti savo gerbėjus naujais darbais.

Petras Keidošius

Šoka H. Kunavičius ir T. Sventickaitė.

Nuotrauka iš autoriaus archyvo

V. Landsbergio fondo premijos

Vilniuje muzikos akademijoje vyko konkursas, skirtas Juozo Gruodžio atminimui.

Kompozitoriai, atlikėjai, muzikologai varžėsi dėl įvairių rėmėjų įstaigų premijų. Pirmąsias tris visų sričių premijas skyrė Vytauto Landsbergio fondas. Premijų įteikimas įvyko kovo 22 d., dalyvavo prof. V. Landsbergis, pranešė Seimo opozicijos atstovės spaudai R. Rastauskienė.

GUNNEL TRAVEL SERVICE LTD

Siūlo šias paslaugas:

parūpina bilietus kelionėms lėktuvais, laivais, užsako viešbučius.

Organizuojami skrydžiai iš Londono į Vilnių ir atgal:

pirmadieniais trečiadieniais ir šeštadieniais.
Visi skrydžiai - iš Heathrow.
Bilieto kaina - £285.
Skandinavijos Avia Sistema (SAS)
kasdien (išskyrus sekmadienius) organizuoja skrydžius iš Mančesterio (per Kopenhagą) į Vilnių ir atgal.
Bilieto kaina - £320.
Dėl smulkesnės informacijos kreiptis:

Gunnel Travel Service LTD
Hayling Cottage Stratford St. Mary
Colchester Essex CO7 6JW
Tel (+44-206) 322033
Fax (+44-206) 322352

Užs. 784

Lietuviai pasaulyje

Viktorijos keliai

Viktorija Pileckaitė gimė Estijoje Hiumaa saloje per didžiąją 1967 m. audrą. Tai buvo jos mamos nuotykis netrukus joms teko grįžti į Lietuvą.

Viktorija baigė Klaipėdos 12-ąją vidurinę ir vaikų dailės mokyklas. 1987-1993 metais V. Pileckaitė studijavo Talino dailės universitete metalo katedros disciplinas. Savo diplominį darbą (vadovė prof. Leili Kuldkepp) Viktorija apgynė Taline dailės salone, kur buvo įvertinta kaip subrendusi menininkė.

Tais pačiais metais Viktorijos diplominiai darbai - stambios metalo sagės ir miniatiūriniai siuvinėjimai šilke - buvo atrinkti į Skandinavijos šalių taikomųjų menų dailės studentų parodą Stokholme. Po to - jaukiame Dariaus ir Girėno muziejaus kampelyje Alytuje.

Likimas neleido Viktorijai grįžti į Lietuvą: Taline jai ranką ištiesė dailininkas Vello Lillemets. Jaunystė nepaiso kliūčių nei abejonių. 1994 m. rudenį Talino jūrų muziejuje įvyksta pirmoji šeimyninė paroda. 1995 m. kovo mėn. - antroji grupinė paroda įspūdinguose Talino Rotušės kalėjimo skliautuose.

Į klausimus duodama interviu Estijos spaudos, radijo, televizijos atstovams Viktorija atsakinėja jau estų kalba. Nors menininko darbai patys byloja apie save, valstybinės kalbos žinojimas padeda greičiau pelnyti pripažinimą, suburti platesnį bičiulių ratą.

Kaip gimsta Viktorijos papuošalai? Pirmiausia, užsakovų pageidavimu. Kiti kūriami savo džiaugsmui, kai atranda tinkamą medžiagą ir nori realizuoti savo idėją.

"Aš mėgstu šiltas medžiagas - medį, gintarą, kokoso kevalą. Lydinu, derinu, kol išeina žiedai, auskarai, apyrankės", - sako Viktorija.

Į klausimą, kokie papuošalai dabar madingi, Viktorija vengia tiesaus atsakymo. Jei papuošalas atitinka, paryškina dėvėtojo aprangą, charakterį, nuotaiką, jis ir madingas. Autorinio papuošalo vertė - jo unikalumas. Jis perduodamas iš kartos į kartą. Po daugelio metų ištrauktas iš skrynios, jis vėlei atgija, perduoda kūrėjo energiją ir nuotaiką.

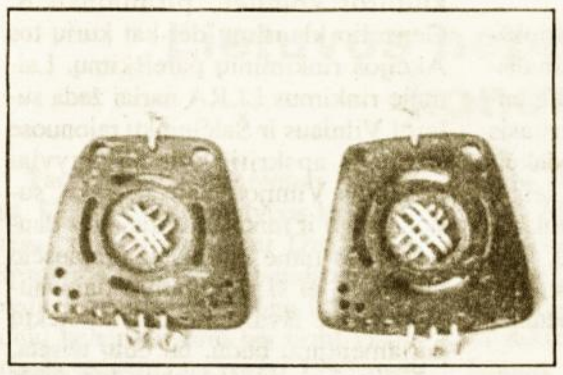

Viktorijos Pileckaitės sukurti papuošalai.

Užklydę į Talino senamiestį, praverkite A-Galerijos duris Habuse gatvėje. Tarp daugelio estiškų pavardžių atkreipsite dėmesį į vardinį Viktorijos Pileckaitės stendą, viliojantį egzotiškų šalių turistus originaliomis sagėmis, auskarais, žiedais, o lietuvį - netikėtu šiltu gintaro lašo įrėminimu.

Viktorija norėtų parodyti savo darbus Klaipėdoje, Vilniuje...

Cecilija Rasa Unt
Estijos lietuvių bendruomenės valdybos narė

Garbinga sukaktis

Ponia Elena Gerutienė, mūsų diplomato dr. A. Geručio našlė, gyvenanti Šveicarijoje, Berne, šiemet kovo 21 d. paminėjo gražų 95 metų jubiliejų.

Būdama vieniša ir menkų jėgų, bet didžios dvasios ir nepaprastos vidinės stiprybės, stebina ją lankančių siaurą draugų ratelį savo didele kantrybe ir ištverme. Niekada nesiskundžia savo dalia, gyvena ir dirba Lietuvai - saugodama a. a. vyro nebaigtus darbus. Ypač jai kelia rūpestį nebaigta Lietuvos diplomatijos istorija, kurią pabaigti dar niekas rimtai nesiryžo.

Nuoširdžiai sveikiname didžiai gerbiamą ir mylimą Ponią Gerutienę.

Šveicarijos lietuvių bendruomenė

Vokietijos medalis prelatui A. Bungai

Vokietijos Kneipo kurorto Bad Verishofeno miesto burmistras U. Moeckelis, dalyvaujant 162 kviestiniams svečiams, pagerbė ypač nusipelniusius penkis asmenis, tarp jų prelatą Antaną Bungą, įteikdamas Bad Verishofene aukso medalius. Apie tai pranešė "Lietuvos rytas".

Prelatas Antanas Bunga 17 metų nuo 1967 metų liepos 1 dienos vadovavo Bad Verishofene įkurtai Šv. Ulricho parapijai. 1974 metais jis pastatė parapijos centrą, įsteigė biblioteką su 9000 knygų, subūrė bažnyčios chorą, kuris atlieka daug lietuviškų giesmių ir dainų, subūrė jaunimą, pirmą miesto moterų sąjungą. Taip pat buvo suremontuotos kaimyninės kaimo bažnyčios, dviejose jų įrengti nauji vargonai.

Prelatas A. Bunga šalia parapijos išrūpino išeivijos lietuvių vyskupų namus, kiekvienais metais per Sekmines surengdavo ir priimdavo ateitininkų bei kitus lietuviškus suvažiavimus.

Jo dėka šalia parapijos esanti aikštė pavadinta "Litauer Platz" (Lietuvos aikštė). Ir išėjęs į pensiją, prelatas padeda Lietuvos bažnyčioms ne tik Vokietijoje, bet ir Šveicarijoje.

Pirmosios gastrolės Belgijoje ir Vokietijoje

Ketverių metų sukaktį švenčiantis Panevėžio kamerinis orkestras grįžo iš savo pirmųjų gastrolių Belgijoje ir Vokietijoje, kur surengė keturis sėkmingus koncertus. Kartu su panevėžiečiais į gastroles vyko klarnetistas A. Budrys, du M. K. Čiurlionio kvarteto muzikantai. Lietuvių viešnagės metu per Belgijos nacionalinę televiziją du kartus buvo parodytas J. Čergelio filmas apie Panevėžį.

ELI

Lietuvių bendruomenėje narių padaugėjo

Posėdžiavo Vokietijos LB taryba

Vokietijos lietuvių bendruomenės (VLB) taryba kovo 11 d. buvo susirinkusi paskutinei savo sesijai prieš naujus rinkimus šį rudenį. Atvyko 14 iš 15 narių. Posėdį iškilmingai pradėjo tarybos pirmininkė Marija Dambriūnaitė-Šmitienė. Ji paaiškino, kad išeivijos lietuviai daugiau prisirišę prie Vasario 16-osios. Lietuvos gyventojams gal artimesnė yra Kovo 11-oji, nes jie ją savo drąsa iškovojo. Abi šventės labai svarbios, bet tokiai negausiai ir išbarstytai gyvenančiai lietuvių bendruomenei kaip Vokietijos neįmanoma greitai vieną po kito ruošti du didelius minėjimus. Todėl minėdami Nepriklausomybės šventę vasario 18 d. Hiutenfeldo piliečių salėje šventėme abi šventes. Tai minėjime pabrėžė ir pagrindiniai kalbėtojai. Cituodama Lietuvos ambasadoriaus Jungtinėse Valstijose A. Eidinto straipsnį "Drauge", pirmininkė nušvietė pastarųjų 5 metų Lietuvos kelią nurodydama, kad galima rasti visko - ir gero, ir blogo. Ko ieškosi, to ir rasi, bet vis tiek padaryta didelė pažanga: turime nepriklausomą demokratišką valstybę, atsirado privačių parduotuvių, komercinių bankų tinklas, tobulėja telekomunikacijos ryšiai su visu pasauliu, yra laisva spauda, privačios leidyklos, išleidžiama naujų vadovėlių, stiprėja tautinė dvasia mokyklose ir t. t. Išeivijos lietuviai, nemažai ir Vokietijos, yra padėję Lietuvai per tuos 5 metus. Padėti reikia toliau. Bet tuo pačiu negalime užmiršti išeivijos reikalų. Turime dėti visas pastangas, kad mūsų bendruomenė ilgai gyvuotų. Šia dvasia kalbėtoja pasveikino visus Kovo 11-osios proga ir palinkėjo sėkmingo posėdžio. Tylos minute pagerbti praeitais metais mirusieji bendruomenės nariai, tarp jų ir ilgametis tarybos bei valdybos narys a. a. kun. Fr. Skėrys.

Prezidiumo sekretorius dr. Saulius Girnius perskaitė praėjusios sesijos protokolą, jis buvo priimtas. Po to prasidėjo ataskaitiniai pranešimai. Pirmasis pranešimą pateikė valdybos pirmininkas Arminas Lipšys. Jis pranešė, kad Vokietijos lietuvių bendruomenė turi 700 registruotų narių, jų skaičius didėja, nes pernai numirė 30, o naujai įstojo 49. Iš 36 apylinkių, kurios registruotos bendruomenės sąraše, veikia tik 11. Todėl valdyba siūlo bendruomenės organizacinę struktūrą reformuoti. Kur įmanoma, reikėtų nebeveikiančių apylinkių narius prijungti prie veikiančių, o likusius - prie pačio centro. Valdyba praeitais metais išleido 4 "Informacijos" numerius, kuriuos redagavo Br. Lipšienė. Naujuoju reikalų vedėju pasamdytas Tomas Bartusevičius. Nupirktas kompiuteris ir kompiuterizuota VLB narių kartoteka. Stengiamasi pritraukti naujai iš Lietuvos atvykusius, kad taptų bendruomenės nariais. Sudarytas sąrašas laikinai į Vokietiją atvykusiųjų. Jiems taip pat bus siuntinėjamos "Informacijos" ir kvietimai į lietuvių renginius.

Arminas Lipšys pernai Anykščiuose per PLB suvažiavimą.
Vladimiro Gulevičiaus (ELTA) nuotr.

Du valdybos nariai, pirmininkas ir sekretorė Elena Tesnau, pernai dalyvavo Pasaulio lietuvių bendruomenės kraštų pirmininkų suvažiavime Anykščiuose. Rudenį suorganizuotas Vokietijos lietuvių darbuotojų suvažiavimas. Jis šį kartą buvo gyvesnis, negu ankstyvesnieji. Rudenį prisidėta prie Lietuvių kultūros dienų suruošimo Hesene, kurių pagrindinis organizatorius buvo Heseno parlamento pirmininkas. Šiais metais suruoštas Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimas. Dažnai reikėjo tarpininkauti užmezgant ryšius tarp Lietuvos ir Vokietijos įvairių organizacijų. Palaikomi geri ryšiai su Lietuvos ambasada. Didelis įvykis buvo Lietuvos prezidento A. Brazausko apsilankymas Vasario 16-osios gimnazijoj. Prezidentui padovanotas pilnas komplektas bendruomenės "Informacijų". Valdyba teturi 5 tokius rinkinius, keturis praeitais metais davė įrišti. Dar vis gaunama paramos iš Bonos, be kurios darbas būtų buvęs daug sunkesnis.

Iždininkas Antanas Šiugždinis supažindino tarybą su valdybos 1994 m. pateikta apyskaita ir balansu. Pajamų praeitais metais buvo 112.9979,29 markių, o išlaidų ne ką mažiau. Metų gale liko tik 14,80 markių. Kontrolės komisijos siūlymu, kurios raštu pateiktą protokolą perskaitė T. Bartusevičius, taryba patvirtino apyskaitą ir atleido valdybą nuo atsakomybės už 1994 metus.

Pranešimų eilę tęsė teismo pirmininkė Alina Grinienė. Ji pranešė, kad Vokietijos lietuviai sugyveno ir teismui darbo nedavė. Vasario 16-osios gimnazijos kuratorijos valdybos vardu kalbėjo direktorius A. Šmitas. Gimnazijai remti fondo pranešimą pateikė iždininkas Antanas Šiugždinis, nusiskundęs, kad aukų gimnazijai mažėja, o gimnazija išsilaiko tik palikimų dėka. Apie Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos veiklą papasakojo Dalia Baliulytė. Jaunimo kongrese iš 9 rinktų atstovų dėl egzaminų laiko Vokietijos universitetuose ir dėl didelės kainos tegalėjo dalyvauti 4. Išleisti 2 "Kibirkšties" numeriai. Spausdinami ir vokiški straipsniai, nes bandoma pritraukti lietuviškai nekalbančius. Vyko jaunimo suvažiavimas Annaberge. Šiais metais taip pat planuojamas suvažiavimas, bet kitokia forma: ne tiek teoretiškas su paskaitom, kiek praktiškas su visokiausiais užsiėmimais.

Apie Lietuvos Prezidento sudarytą pilietybės komisiją pranešė jos narys V. Bartusevičius. Jis pristatė PLB valdybos pateiktą siūlymą, pagal kurį pilietybę turėtų gauti visi Lietuvos gyventojai ir visi užsienio lietuviai, jeigu jie turi lietuviško kraujo. Su pateikta formule dauguma tarybos narių nesutiko, nes ji per bendra ir neaiški. Tačiau savo teksto taryba nepasiūlė, pasitikėdama, kad komisija pasitelkusi specialistų teisėjų šį klausimą teisingai išspręs.

Šalia pilietybės klausimo buvo diskutuojamas siūlymas perorganizuoti bendruomenės apylinkes, ryšiai su Lietuva ir išeivijos klausimai. Prezidiumo vicepirmininkas Petras Odinis siūlė kokiu nors būdu pagerbti tuos išeivijos veikėjus, kurie per dešimtmečius rūpinosi lietuvybės išlaikymu užsienyje ir darė viską, kad Lietuvos vardas nebūtų užmirštas. Dabar daugiau rūpinamasi verslininkais ir panašių užsiėmimų žmonėmis, kurie anksčiau dažnai su lietuviais net nenorėdavę bendrauti. Nutarta raštu padėkoti Heseno parlamento pirmininkui Karl Starzacher ir bundestago nariui Wolfgang von Stetten už dėmesį ir paramą Lietuvai.

Įvyko rinkimai į bendruomenės organus. Valdybon perrinkti tie patys žmonės: Vincas Bartusevičius, Arminas Lipšys, Antanas Šiugždinis, Andrius Šmitas ir Elena Tesnau. Kontrolės komisijon išrinkti: Jonas Vitkus, Eugenija Lucienė ir Edmundas Jankūnas. Garbės teismo pirmininku išrinktas dr. Vilius Lėnertas, teisėjais Petras Odinis ir dr. Vilius Lėnertas. Į tarybos rinkimų komisiją išrinkti Jonas Vitkus, Raimonda Jankūnienė ir Ona Šiugždinienė. Atstovais į kuratoriją pasiųsti Vingaudas J. Damijonaitis, dr. Kęstutis Ivinskis, dr. V. Lėnertas ir Jonas K. Valiūnas. Gimnazijai remti fondui per ateinančius 3 metus priklausys Vincas Bartusevičius, Tomas Bartusevičius, Marija Dambriūnaitė-Šmitienė, dr. Kęstutis Ivinskis, Arminas Lipšys, Antanas Šiugždinis ir Jonas K. Valiūnas. Posėdis baigtas Tautos himnu.

A. Š.

42-oji Europos lietuviškųjų studijų savaitė vyks 1995 m. liepos 31-rugpjūčio 6 d. d., Vasario 16 gimnazijoje, Romuvoje, 68623 Lampertheim, Lorscherstr. 1, Vokietijoje.

Studijų savaitės moderatoriai -
Darius Kuolys (Vilnius) ir Vincas Natkevičius (Viernheim).
Organizatoriai -
Alina Grinienė ir inž. Robertas Šneideris iš Müncheno.

Pragyvenimas dienai, gyvenant viengubam kambary, kainuos 55 DM, dvigubam - 45 DM. Registracijos mokestis - 100 DM, jaunimui - 50 DM.
Prašom registruotis pas Aliną Grinienę:
A. Grinius, Diamanstr. 7, 80995 München, Deutschland. Tel. 089-1504471.

Rengėjai

Neužsibūkite Amerikoje per ilgai

"Lietuvos ryte" išspausdintas Gintauto Alkaninio straipsnis "Lietuva ne visiems sugrįžtantiems gali būti svetinga". Korespondencijoje iš Vašingtono rašoma apie Kovo 11-osios minėjimą Lietuvos ambasadoje JAV, kurio metu pirmą kartą įvyko Lietuvos jaunimo, besimokančio, studijuojančio ar laikinai gyvenančio JAV, susitikimas. Tą dieną į šalies ambasadą Vašingtone susirinko apie 50 jaunų lietuvių, atstovaujančių Georgetowno, Bridgeporto, Johno Hopkinso, Merilando, Notre Dame universitetus, Bostono, Mary Washington koledžus etc. Anot straipsnio autoriaus, nepatvirtintais duomenimis šiuo metu Jungtinėse Amerikos Valstijose reguliariai studijuoja apie 300-400 jaunuolių iš Lietuvos, nemažai yra ir nereguliarių studentų, besistažuojančių.

Susirinkusiuosius pasveikino Lietuvos ambasadorius JAV dr. Alfonsas Eidintas. Jis pastebėjo, kad ambasados pastatas, esantis Lietuvos nuosavybėje nuo 1924 m., yra mūsų krašto teritorija, kuri niekada ir niekieno nebuvo okupuota. Svečiams buvo pristatytas ambasados kolektyvas, Lietuvos konsulas iš New Yorko. Dr. A. Eidintas ragino susirinkusiuosius ruoštis naujos Lietuvos statybai, kuri dar tik prasideda ir sakė, jog vis dėlto sunkiausias laikotarpis teks jo bei dabartinio Lietuvos jaunimo kartoms, pažymi dienraštis. "Tam, kas dabar vyksta Lietuvoje, vadovėlių nėra. Vadovėlių, kuriuos paskaičius, galima būtų surasti atsakymus, kaip atlikti reformas. Nors viskas daroma konsultuojantis su pasaulio praktikais, klaidos yra neišvengiamos", kalbėjo ambasadorius.

Ambasadorius A. Eidintas sakė galįs garantuoti, jog daugelio sugrįžtančiųjų iš Amerikos į Lietuvą laukia ir tam tikras nusivylimas, kadangi praeityje geriausios darbo vietos bus užimtos ir reikės daug ką padaryti, norint susirasti vietą Lietuvos gyvenime, panaudoti turimas žinias. Kaip studijavęs emigraciją istorikas, ambasadorius pateikė pavyzdžių iš XIX a. pabaigos Lietuvos emigracijos, kuomet daugelis grįžusiųjų emigrantų sunkiai pritapdavo prie gimtojo krašto gyvenimo ir emigruodavo antrąsyk visam laikui. Tokios dr. A. Eidinto mintys sujaudino kai kuriuos studentus, jie paprašė ambasadorių daugiau pasisakyti šia tema. Ambasadorius kalbėjo, jog grįžusieji ras vizitiškai pasikeitusius žmones, netgi senuosius draugus - pasikeitusius ir psichologiškai, ir fiziškai. Tačiau jis palinkėjo studentams nenusiminti, sugrįžus Lietuvon susirasti norimą darbą, nenuleisti nosių iškilus pirmajai nesėkmei, siūlė jau dabar ieškoti galimybių Tėvynėje, per ilgai neužsibūnant Amerikoje.

Po pertraukos išklausytas ambasados pirmojo sekretoriaus dr. Vytauto Žalio pranešimas istorine tematika apie Kovo 11-ąją. Dr. V. Žalys pastebėjo, kad Kovo 11-oji daugeliui susirinkusiųjų yra ne tik valstybinė šventė, bet ir mūsų kartos šventė. "Ne kiekviena karta turi tokią šventę, ne kiekviena karta gali didžiuotis atkūrusi valstybę", kalbėjo V. Žalys. Lygindamas prieškario nepriklausomą valstybę ir šiandieninę, ambasados pirmasis sekretorius pažymėjo, kad dabartinei Lietuvai neteko, lyginant su tarpukario Lietuva, kariauti nepriklausomybės karų - Lietuva turi ir Vilnių, ir Klaipėdą, neturi teritorinių ginčų su kaimynais, kas, V. Žalio nuomone, yra labai svarbus istorinis momentas, kurį, atrodo, nelabai vertiname.

JAV lietuvių bendruomenės krašto valdybos vicepirmininkas Vitolis Vengris pasidalino prisiminimais apie 1990 m. kovo 11-ąją Vašingtone - "diena buvo tokia pat šilta, saulėta, kaip ir ši". Jis pasakojo, kad tuometinis Lietuvos atstovas velionis Stasys Lozoraitis turėjo nuolatinį ryšį su Aukščiausiąja Taryba Vilniuje. Susirinkusieji ambasadon buvę pasiruošę tam istoriniam momentui, buvo gausybė šampano, tačiau jis buvo neliečiamas - S. Lozoraitis vis kartojo, jog "griovys dar neperšoktas, nevalia sakyti op". Po kurio laiko susirinkusieji išvydo S. Lozoraitį besileidžiantį laiptais žemyn su faksu iš Vilniaus. Lietuvos atstovas Vašingtone metęs popieriaus lapą ant grindų, sakydamas "Yra!". V. Vengris paragino lietuvišką jaunimą bendradarbiauti su Amerikos lietuvių bendruomene. Jis priminė, jog panašių problemų bei stereotipų būta ir po karo į Ameriką atvykusių jo tėvų kartos "dipukų" ir senosios Amerikos emigracijos santykiuose. Geriausiais vaistais buvusių nesutarimų gydymui tapo bendri renginiai.

Pirmasis Lietuvos jaunimo, besimokančio, studijuojančio ar laikinai gyvenančio JAV, susitikimas-minėjimas buvo tęsiamas restorane "Planet Hollywood". Patenkinti buvo visi. Per pasidarį pasigyti apie 50 tautiečių adresų bei telefonų JAV - nekasdieninis įvykis, rašo G. Alkaninas baigdamas savo straipsnį.

ELI

ROCHDALE TRAVEL CENTRE

Specialist Eastern European Travel

Kelionė į Vilnių (Lietuva) iš Londono ir Mančesterio.

Kainos nuo £225.

Dėl smulkesnės informacijos kreiptis:

ROCHDALE TRAVEL CENTRE

Tel 0706 868765

Susirūpinimas dėl padėties Rytų Lietuvoje

Vasario mėnesį "Vilnijos" draugija sostinėje buvo sukvietusi konferenciją, kurioje aptartos aktualios Rytų Lietuvos problemos. Konferencijos pirmininkas filosofijos daktaras doc. Nikodemas Juršėnas perdavė "EL" konferencijos kreipimąsi į Lietuvos Prezidentą, Seimo pirmininką, ministrą pirmininką, generalinį prokurorą, valstybės kontrolės departamento direktorių, politinių partijų vadovus.

Jame teigiama, kad "Seimas, Vyriausybė nuo 1993 metų nesvarstė autonomininkų antikonstitucinės veiklos pietryčių Lietuvoje ir nesiima veiksmingesnių priemonių okupacijų kultūrinio genocido padariniams likviduoti. Savivaldybių rinkimuose į valdžią grįžta autonomininkai, iki šiol teisiškai neįvertinti ir neatsisakę savo tikslų. Lenkų sąjunga Lietuvoje ir Lenkų rinkimų akcija vėl kursto įteisinti trikalbystę, trukdo natūraliai plėstis Lietuvos valstybės sostinei". Kreipimesi prašoma nedelsiant parengti ir įgyvendinti valstybės politikos koncepciją Rytų Lietuvos ir užribio lietuviams, reikalaujama užtikrinti galimybę pasirinkti mokyklas valstybine ir gimtąja kalba, švietimą Rytų Lietuvoje laikyti valstybės prioritetiniu reikalu, siūloma priimti Seimo nutarimą, kuris numatytų būdus paleisti 1992 m. Vilniaus, Šalčininkų rajonų ir Visagino gyvenvietės tarybų deputatus, nes jie balsavo už antikonstitucinius sprendimus, o Koordinacinės tarybos Vilniaus lenkų nacionaliniam-teritoriniam kraštui nariai negalėtų balotiruotis į Seimo narius, rajonų tarybų deputatus, taip pat peržiūrėti pilietybės suteikimo jiems teisingumą. Taip pat siūloma peržiūrėti ir priimti sostinės ribų pakeitimo įstatymą bei atšaukti nutarimą dėl Visagino miesto statuso, prašoma reglamentuoti užsienio ambasadų veiklą Lietuvos švietimo sferoje, šalies visuomeninėje politinėje srityje bei riboti jų įtaką mūsų visuomenės politinėje srityje, "jokiu pavadinimu neregistruoti Armijos krajovos veteranų klubo, kurie kolaboravo su naciais, siekė atplėšti Rytų Lietuvą, todėl jie negali priklausyti jokiai antinacinei organizacijai, o jų vykdytas genocidas turi būti įvertintas teisiškai". Kreipimesi reikalaujama, kad per "antihitlerinės koalicijos pergalės 50-ąsias metines" būtų pripažinta, jog 1944 m. Sovietų Sąjunga ne išvadavo, bet antrąkart okupavo Lietuvą. Siūloma ištirti nelegalaus "Lenkų universiteto" veiklą ir jį uždaryti sudarant studentams sąlygas tęsti mokslą registruotose aukštosiose mokyklose. Siūloma sustiprinti rytinių sienų apsaugą ir tartis dėl demilitarizuotos ekonominės ir kultūrinės zonos į rytus nuo Vilniaus, remiantis 1920 m. liepos 12 d. sutartimi. Išsakyta ir daugiau pageidavimų.

Lenkiškas sujudimas

Kovo 5 d. lenkiško dienraščio Vilniuje "Kurier Wilenski" vyriausiasis redaktorius Z. Balcevič nusiuntė Lenkijos Vyriausybei ir Senatui skundą, kad Lietuvos Vyriausybė nebenori toliau išlaikyti šio laikraščio. Z. Balcevič manymu, redakcija, kuriai leista privatizuoti už valstybės dotacijas nupirktą turtą ir turimas patalpas Spaudos rūmuose, negalės gyvuoti be Lietuvos valstybės pinigų. Todėl redaktorius nori, kad Lietuvos Vyriausybė finansiškai remtų netgi privačiu tapusį "Kurier Wilenski", o jei ne, rašoma skunde, tikisi paramos iš Lenkijos, nes leidimui nustojus "būtų padaryta nepataisoma žala lenkų visuomenei Lietuvoje". "Lietuvos rytas" ir "Diena" apie tai parašė plačiau, piktindamiesi tokiu Lietuvos laikraščio redaktoriaus elgesiu - kreiptis pagalbos ir finansinės paramos į svetimą valstybę! Kovo 15 d. Lietuvos Vyriausybė nutarė, kad lenkiškas "Kurier Wilenski" (ir rusiškas "Echo Litvy") bus atskirti nuo Valstybinio leidybos centro, kuriam priklausė minėtų dienraščių redakcijos. Jų steigėja kol kas bus Kultūros ministerija. Ji iki privatizavimo pabaigos rūpinsis abiem "posūniais" - lenkišku ir rusišku itin mažus tiražus turinčiais laikraščiais, leidžiamais už visų mokesčių mokėtojų pinigus. Abiems redakcijoms iki šiol priklausė po pusantro aukšto Vilniaus spaudos rūmuose ir po fotolaboratoriją.

Lenkiško leidinio sukeltas triukšmas sukvietė į Lietuvą būrį žurnalistų iš Lenkijos. Per spaudos konferenciją "Kurier Wilenski" vyriausiasis redaktorius atsisakė nurodyti redakcijos darbuotojų skaičių, tačiau teigė, kad redakcijai reikia pusantro aukšto, kuriuose yra apie 30 kabinetų. Tad net ir svečiams iš Lenkijos pasirodė, kad darbuotojų - per mažai, o patalpų - per daug.

Savotiškai atrodė ir kovo 13 d. Seime Lietuvos lenkų rinkimų akcijos (LLRA) ir Lietuvos lenkų sąjungos (LLS) surengta spaudos konferencija. Ji vyko lietuvių, lenkų ir rusų kalbomis be vertėjo. Tai buvo politinės organizacijos, neturinčios savo frakcijos Seime, pasisakymas. Lenkų rinkimų akcija pareiškė atstovaujanti visoms Lietuvos tautinėms mažumoms, o laimėjusi rinkimus į savivaldybes pažadėjo kovoti už mažumų teises Vilniuje ir įteisinti trikalbystę. Tačiau Lietuvos lenkų sąjungos frakcijos atstovas R. Maceikianec nepažadėjo ginti gana lenkiškame Vilnijos krašte gyvenančių lietuvių teisių.

Teisingumo ministras J. Prapiestis mano, kad Lietuvos lenkų rinkimų akcijos (LLRA) savivaldybių rinkimų programa prieštarauja Lietuvos Konstitucijai. Tai buvo atsakymas į kovo 14 d. Seimo švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininko B. Genzelio klausimą dėl kai kurių tos Akcijos rinkiminių pareiškimų. Laimėję rinkimus LLRA nariai žada sukurti Vilniaus ir Šalčininkų rajonuose Vilniaus apskritį, kviečia aktyviai priešintis Vilnijos, kaip jie sako, suskaldymui ir reikalauti oficialios daugiakalbės tame rajone. J. Prapiesčio žodžiais, jei ši rinkimuose dalyvaujanti grupė išvardintų dalykų siektų parlamentiniu būdu, tai būtų teisėta, tačiau tai ne savivaldybių, bet aukščiausios valdžios prerogatyva. LLRA taryba, kovo 22-ąją apsvarsčiusi teisingumo ministro įspėjimą, nutarė per paskirtą terminą - iki kovo 23 dienos - pakeisti Konstitucijai prieštaraujančius rinkimų deklaracijos teiginius.

Lenkijos spauda nemažai vietos skyrė Lietuvos lenkų suvažiavimui Vilniuje. Pasak Lenkijos žurnalistų, suvažiavime savo nuomonę diktavo Lietuvos lenkų rinkimų akcija, kurios pirmininkas J. Senkevič lenkus, savivaldybių rinkimuose dalyvaujančius lietuviškų partijų sąrašuose, apšaukė išdavikais. Tačiau net ir labiausiai antilietuviškas laikraštis "Życie Warszawy" priminė, kad LLRA kandidatais į savivaldybes iškėlė ne tik lenkus, bet ir rusus - buvusius antilietuviškos "Jedinstvo" narius, kurie kovojo už sovietų Lietuvą ir SSSR.

Ona Mickevičiūtė

Grupė pedagogių ministerijoje kolegijų salėje priėmimo metu. Antra iš kairės ministerijos vyresnioji specialistė Aldona Kodytė.

Autoriaus nuotr.

Mokytojai, dirbantys už Lietuvos ribų, nėra pamiršti. Jie sukviečiami į Vilnių, kur jiems organizuojami seminarai, susitikimai, kultūrinė programa.

Vienas tokių seminarų surengtas pradinių klasių mokytojams. Į jį atvyko 18 mokytojų iš Latvijos, Lenkijos, Rusijos, Gudijos. Organizatoriai Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija, Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamentas prie Respublikos Vyriausybės bei Lietuvos pedagogų kvalifikacijos institutas (Pradinio ugdymo kabinetas) pasistengė, kad seminaras būtų naudingas, valandos nepraeitų tuščiai. "Švietimo reformos vyksmas pradinėje mokykloje", "Aš ir pasaulis", "Pažintis su etnine kultūra pradinėse klasėse. Praktikumas "Medeinos" pradinėje mokykloje" - tai tik dalis paskaitų. Aplankytos įvairios istorinės vietos, vyko problemų aptarimai, išvykos į teatrą, susitikimas su LR švietimo ir mokslo ministerijos sekretoriumi Remigijum Motuzu, kitais ministerijos darbuotojais, vadovėlių autoriais, mokslininkais. Seminaras truko savaitę.

Algimantas Žižiūnas

Reikia persitvarkyti

Atkelta iš 1 psl.

kaip administruoti turtą. Teko girdėti, kad kai kuriems direktoriams to nusimanymo dažnai trūksta. Direktoriais galėtų būti išrinkti ir pašaliniai asmenys, kurie yra mūsų bendrovės akcininkai, atsidavę lietuviškiems reikalams ir turi aukščiau minėtas kvalifikacijas. Būtų geriau, kad direktoriai nebūtų Centro Valdybos nariai, nes jie vis tiek bus atsakingi DBLS kaip stambiausiam akcininkui. Surasti tokius direktorius gali būti nelengva, bet įmanoma.

Manau, kad dauguma šio krašto lietuvių pritars p. Juro pareiškimui ("Europos lietuvis", Nr. 6), išsakytam jo įdomaus straipsnio pavadinime "Savo problemas galime išspręsti patys". Mums turėti būti gėda prašyti iš Tėvynės pagalbos, kada visi matome, kiek mūsų Tėvynė turi sunkių ekonominių problemų ir kaip sunkiai daugumas mūsų giminių ten verčiasi.

Atrodo, kad mūsų bendruomenės organai ieško kitų kelių, kaip išspręsti visas dabartines problemas. Matyt, kad £300.000 paskola, kurią anais metais Suvažiavimas autorizavo, yra užšaldyta. Ponas Alkis neseniai pranešė ("Europos lietuvis", Nr. 5): "dabar pasamdėme profesionalią firmą. Pirmasis biznio planas buvo nelabai stiprus. Tikimės, kad toji firma paruoš ne tik Lietuvių namų pertvarkymo planą, bet ir Sodybos geresnio panaudojimo, t. y. visų Lietuvių namų bendrovės biznio bendrą planą, kuris leis ramiai eiti į priekį".

Manau, kad Centro organai turi mus, DBLS ir LNB narius-akcininkus, informuoti apie savo veiklą ir planus. Tačiau, deja, mes per daug metų jokio konkretesnio plano nematėme. O ne taip seniai buvo sudarytas specialus tam reikalui komitetas, iš kurio p. Gedmintas atsistatydino. Ar tas "pirmasis biznio planas" buvo paruoštas to komiteto? Ar dabartinis nutarimas samdyti specialią firmą paruošti kitą planą buvo padarytas kartu su tuo komitetu? Kiek aš žinau, tokių firmų, kurios paruošia biznio planus, paslaugos labai brangios, kai kurios reikalauja po £100 už valandą tam reikalui skirto laiko. Mums, akcininkams, taip pat būtų įdomu žinoti, ar ta firma supranta ir žino lietuviškus reikalavimus ir problemas ir kiek to biznio plano paruošimas LNB kainuos?

Aš visiškai sutinku su p. Alkiu, kad surasti tinkamų žmonių lietuviškam visuomeniniam darbui čia, Anglijoje, yra labai sunku. Bet tokia padėtis, kaip aš minėjau, jau daug metų. Tad kodėl centro organai, kaip aš savo laiku siūliau, nesuranda gabų jaunesnės gerenacijos tautietį ir nepasiunčia, sakysime, į "Hotel Management" ar į kokią kitą panašią mokyklą? Tuo būdu galima užpildyti bent vieną plyšį bendrovės turto administracijoj. O dabar, jeigu ta firma pateiks priimtiną "biznio planą", kas gi prižiūrės to plano racionalų įvykdymą? Tad reikia rinkti naujus direktorius, kurie turi patyrimo ir galimybių tuos "biznio planus" įvykdyti.

Linkiu DBLS ir LNB suvažiavimui tuos visus rūpesčius darniai išspręsti.

Petras Varkala

Londonas

Lietuvos nepriklausomybės šventės koncertas Londone

Tas koncertas-minėjimas surengtas DBLS centro valdybos kaip centrinis minėjimas visai Didžiosios Britanijos lietuviškai bendruomenei pasikviečiant savo draugų iš kitų etninių bendruomenių bei britų visuomenės veikėjų. Jis įvyko 1995 metų vasario 18 dieną The Bishopsgate Fundation koncertų salėje. Praėjus beveik visam mėnesiui po šio koncerto, nematydamas, jog kas nors būtų apie jį išsamiau papasakojęs ir nerimaudamas, kad niekas nežinos, kaip praėjo tas gražus renginys, nutariau, nors ir nenoromis bei pavėluotai, šį tą parašyti.

Koncerte sulaukta labai gausiai kitataučių iš kitų etninių bendruomenių vadovybės: latvių, estų, vokiečių, čekų, buvo svečių iš Londone reziduojančių užsienio valstybių ambasadų, mokslo įstaigų atstovų, dalyvavo daug britų visuomenininkų. Tarp jų buvo lordas Ennals ir lady Ennals, Richard Ennals iš Kingstono universiteto (Head of Businees Studies), prof. Michael Branch su šeima iš Londono universiteto (Slavonie Department), prof. dr. Kęstutis Kriščiūnas, Kauno technologijos universiteto rektorius, prof. Bansevičius su žmona, prof. Aloyzas Gaivėnas, irgi iš Kauno.

Koncertas-minėjimas turėjo prasidėti 18.30 val. Bet, deja, saviškiai svečiai pasivėlavo visu pusvalandžiu. Jo moderatorė buvo Vida Gasperienė. Ji pakvietė Lietuvos Respublikos ambasadorių Jungtinėje Karalystėje ir Airijoje R. Rajecką tarti minėjimo pradžios žodį. Ambasadorius perdavė Prezidento A. Brazausko sveikinimą, pridėdamas ir ambasados linkėjimus.

Programą atliko pianistė Eglė Janulevičiūtė, studijuojanti Britanijos sostinėje, smuikininkė Rusnė Mataitytė (šiuo metu dirbanti su Londono simfonijos orkestru) bei iš Lietuvos pakviesti menininkai - solistė Veronika Povilionienė, saksofonistas Petras Vyšniauskas.

Nesiimu vertinti, ką jie ir kaip atliko, nes tarp renginyje dalyvavusių žmonių buvo įvairiausių nuomonių dėl atliktų kūrinių, ar tai tiko Vasario 16-tosios minėjimui.

Šiais metais daug mažiau apsilankė lietuvių. Labai mažai atėjo iš Lietuvos laikinai atvykusiųjų uždarbiauti, o jų Londone yra daug. Be to, nesimatė ir vietinio lietuviško jaunimo, kuris neva yra susiorganizavęs į Didžiosios Britanijos lietuvių jaunimo sąjungą. Kodėl jų vadovai ir nariai taip pasielgė? Turbūt jiems angliškasis "Fun" (jaunimo pramogos - *ĖLR*) daugiau rūpi, negu lietuviška tautinė veikla!

Po koncerto-minėjimo žmonės dar ilgokai gurkšnodami vyną bičiuliavosi, turėjo progą atnaujinti savo pažintis. Juos aptarnavo bendrovė "The Bitter Expierence", vadovaujama Audriaus Juro.

Stasys Kasparas

BALTIC MANAGMENT CO.

Finansinių ir teisinių reikalų planavimas

Patariame ir sudarome palikimus.
Atliekame testamento vykdytojo pareigas.
Kiekvieno palikimo paveldimas turtas yra apdraustas.
❖
Administruojame ir parduodame nejudamą turtą Didžiojoje Britanijoje.
Sutvarkome pensijos reikalus grįžtantiems į Lietuvą.
Taupytojams mokame nuošimčius susitarta valiuta ir jų pageidaujamu adresu.
❖
Santaupos yra garantuotos nejudamu turtu Didžiojoje Britanijoje.
Patariame ir tarpininkaujame norintiems įsigyti įvairių Vakarų bendrovių, nvestments trust, unit trust akcijų.
❖
PERVEDAME Į LIETUVĄ PINIGINES DOVANAS
TUOJAU GAVĘ UŽSAKYMĄ.
PERVEDIMO MOKESTIS 4% plius 15 sv. (pristatymo ir iškeitimo į pageidaujamą valiutą mokestis).
Už didesnius nei 3000 sv. pervedimus NUOŠIMTIS TIK 2,5%.
Sutvarkome teisinius, finansinius ir kitus klausimus su Didžiosios Britanijos valdžios įstaigomis.

BALTIC MANAGMENT CO.

(Z. Juras, A. Juras)

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England
Tel. 081 460 2592 Fax 081 402 9403

Sportas

Garsaus Lietuvos krepšininko, olimpinio, pasaulio ir Europos čempiono Modesto Paulausko (nuotraukoje jis viduryje) 50-mečio garbei Kaune surengta didelė šventė. Sporto halėje pirmiausia įvyko Kauno "Žalgirio" veteranų - tarp jų buvo ir legendinis Modestas - rungtynės su kolegomis iš Latvijos. Nugalėjo mūsiškiai 40:33. Po to aikštelėje susitiko dabartinis "Žalgiris" ir "Atletas", Lietuvos krepšinio lygos čempionato lyderiai. Permainingoje kovoje laimėjo "Atletas". Po to ant halės arenoje pastatytos pakylos radijo diktorius Juozas Šalkauskas pakvietė Modestą Paulauską. Pilnutėlė sporto salė jį sveikino plojimais ir ovacijomis. Įžymusis krepšininkas gavo daug dovanų ir apdovanojimų, tarp jų kelialapį į šių metų Europos vyrų krepšinio čempionatą Atėnuose. Didžiausią įspūdį visiems padarė tėviškėnų joniškiečių dovana - į halę įvairuotas baltutėlis "Ford-Scorpio". Jo raktelius ir numerius (005 - M.Paulauskas "Žalgiryje" vilkėjo penktu numeriu pažymėtus marškinėlius) perdavė Joniškio "Siekio" sporto klubo prezidentas O. Abakas. M. Paulauskas jau metai kaip gyvena gimtajame Joniškyje, vadovauja vaikų sporto mokyklai, treniruoja Joniškio "Žemgalos" komandos vyrus.

Kęstučio Jurelės (ELTA) nuotrauka

Lietuvos partijų krepšinio turnyras

Centro sąjunga surengė partijų krepšinio turnyrą jos įsteigtai taurei laimėti. Ją iškovojo Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, finale rezultatu 53:41 įveikusi antrąją vietą užėmusią Respublikonų partiją. Trečioji vieta atiteko Tautos pažangos partijai, kuri 57:47 įveikė ketvirtoje vietoje likusią Liberalų sąjungą.

Raimundas Mažuolis - JAV vicečempionas

Minesotoje pasibaigė JAV plaukimo čempionatas, kuriame dalyvavo du iš trijų šioje šalyje besitreniruojančių Lietuvos olimpinės rinktinės kandidatų. Pernai metų pasaulio čempionato ir planetos taurės varžybų prizininkas, nuo 1992 m. atstovaujantis Floridos valstijos Fort Loderdeilo miesto "Fort Lauderdalle" klubui, lietuvis Raimundas Mažuolis čempionate laimėjo du sidabro medalius ir tapo JAV vicečempionu.

Arūnas Savickas, nuo pernai metų spalio mėnesio atstovaujantis Arizonos valstijos Mesos priemiesčio "Mesa Aquatic" klubui, JAV čempionate užėmė penktąją vietą 200 m plaukime nugara. Prieš tai vykusiame Arizonos valstijos čempionate A. Savickas laimėjo tris pirmąsias ir dvi antrąsias vietas įvairiose rungtyse.

Laura Petrutytė, trečioji mūsų šalies olimpinės rinktinės kandidatė šiuo metu besitobulinanti JAV, Minesotoje vykusiame čempionate nedalyvavo.

Penkiakovininkas G. Staškevičius - Lietuvos čempionas

Kaune vykusiame Lietuvos atvirame šiuolaikinės penkiakovės žiemos čempionate aukso medalį iškovojo šalies olimpinės rinktinės kandidatas, praėjusių metų pasaulio taurės varžybų trečiasis prizininkas vilnietis Gintaras Staškevičius. Daugkartinis Lietuvos čempionas laimėjo savo pagrindinę rungtį - plaukimą, taip pat bėgimą ir surinko 5740 taškų. Antrąjį prizą laimėjo kaunietis Eugenijus Saniuta (5544 tšk.). Trečioji vieta - kauniečiui Sauliui Kerzai (5370 tšk.).

Šalies žiemos čempionate nedalyvavo antrasis šalies olimpinės rinktinės kandidatas A. Zadneprovskis, išvykęs į JAV surengtą atrankos į pasaulio čempionatą turnyrą. "Lietuvos rytas" praneša, kad G. Staškevičius ir A. Zadneprovskis kovo 30 d. dalyvaus Prancūzijoje įvyksiančiame pasaulio taurės varžybų trečiajame etape.

Mūsų lenktynininką pralenkė tik keturi prancūzai

Lenktynininkai broliai Valdas ir Darius Jonušai dalyvavo kovo 19 d. Prancūzijoje, "Bugatti" trasoje netoli Le Mano miesto įvykusiame pirmajame iš 10 numatytų šių metų sezono "Formulės Renault" Europos taurės varžybų etapų. Jame varžėsi 32 lenktyninkai iš 9 šalių.

Varžybų diena buvo lietinga. Lietuviai, startavę iš 31 ir 14 pozicijų, iškart ėmė lenkti varžovus. Valdas per nepilną ratą aplenkė net 9 varžovus, bet susidūręs su kitu lenktynininku buvo priverstas pasitraukti iš trasos. Jis etapo klasifikacijoje užėmė 30 vietą. Darius Jonušas sėkmingai pasiekė finišą ir bendroje klasifikacijoje iš 14 vietos pakilo į penktąją. "DAS Racing" komandos, kurioje startuoja abu mūsų tautiečiai, vadovas Yvas Dechomas atsiliepė: "Tai fantastika". Darius Jonušis taip įsibėgėjo, kad 16-ajame rate pasiekė geriausią vieno rato rezultatą. Greičiau už lietuvį finišavo tik keturi puikiai trasą pažįstantys prancūzai.

Pirmosios kėglių varžybos Kaune

Kaune, "Kauno undinės" pirties patalpose, buvo surengtos pirmosios Lietuvoje amerikietiškų kėglių varžybos - miesto pirmenybės. Jose buvo siekiama išsiaiškinti geriausią mėgėjų komandą, kuri galėtų vasarą dalyvauti V pasaulio lietuvių sporto žaidynėse, vyksiančiose toje pat salėje. Komandoje du vyrai ir moteris. Pirmosiose varžybose dalyvavo 4 ekipos. Nugalėjo Juozas Nevidauskas su žmona Vale ir Juozas Kazlauskas. Po mėnesio numatoma rengti Lietuvos čempionatą. Beje, žaidimo taškus skaičiuoja kompiuteriai, takas - 25 m ilgio, rutuliai automatiškai grįžta į starto vietą.

ELI

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN – Lithuanian weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England

Tel.: 071-727 2470 Fax: 071-792 8456 ISBN 0901941 45X

Prenumeratos kaina metams: Didžiojoje Britanijoje - 40 svarų; Vokietijoje - 100 DM.

Lietuvoje "EL" rėmėjams - 168 Lt. Visur kitur - 40 sv.

Vienoje skilty įdėto skelbimo kaina 10 sv. (minimumas). Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ir leidėjo nuomonę.

Redaktorius Mindaugas Milieška

Lietuvių Kronika

Siųsdami "EL" prenumeratą pažymėkite:
"Europos lietuvio" administracijai, 2 Ladbroke Gardens, London, W11 2PT.
Tel.: 071-727 2470 Faksas: 071-792 8456
******
"EUROPOS LIETUVIS" SPAUSDINAMAS VILNIUJE
Šis "EL" Nr. 13 išsiųstas iš Vilniaus kovo 27 d.
"EL" redakcijos adresas Vilniuje: **A. Strazdelio 1, Vilnius 2600, Lietuva.**
Tel.: 622 466 Faksas: 614 984. SL 1436. Tiražas 1700 egz.
Spausdina: Poligrafinių paslaugų įmonė, A. Strazdelio 1, Vilnius.

AUKOS SPAUDAI

K. Rimaitis - 5 sv.
L. Mathews - 10 sv.

Už auką nuoširdžiai dėkojame.

LONDONE

ELTOS KORESPONDENTĄ BRITANIJOJE IŠTIKO NELAIMĖ

Prieš keliolika dienų Eltos korespondentą Klemensą Tamošiūną ištiko nelaimė. Pirmajam sniegui iškritus Londone, eidamas šaligatviu jis paslydo ir virsdamas sulaužė dešinės rankos kaulą.

Mielasis Klemensai, linkime greitai pasveikti, Jus esate mums labai reikalingas.

Londono lietuviai ir "Europos lietuvio" redakcija

BRITŲ-LIETUVIŲ PAGALBOS FONDAS VAIKAMS LIETUVOJE

Fondo vadovybė gavo iš Juozo Bliūdžiaus, Škotijos lietuvių klubo pirmininko, tokį laišką: "Lietuvos vaikučiams! Škotijos lietuvių klubas suruošė užgavėnių balių, tai yra Pancake Tuesday". Klubo šeimininkai pavaišino susirinkusius vakaro narius. Ta proga klubo pirmininkas J. Bliūdžius pasiūlė padaryti rinkliavą už blynus. Surinktas 31 svaras. Tie pinigai paskirti Lietuvos vaikų fondui".

Padėka Juozui Bliūdžiui ir visiems Škotijos lietuvių klubo nariams Lietuvos vaikų vardu.

Visokios aukos laukiamos ir jas siųsti šiuo adresu: British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuanian, 21 The Oval, London E2 9DT.

Kitos Londono žinios

UŽGAVĖNIŲ BLYNŲ VAKARAS

Jis įvyko vasario 25 dienos vakare sporto ir socialiniame klube. Svečių daug nebuvo. Šeimininkės visai normaliai pajėgė visus pavaišinti šviežiais bulviniais blynais, pyragaičiais ir kava. Tarp svečių buvo ir Lietuvos ambasados specialiųjų reikalų vedėjas Erikas Petrikas su ponia ir jaunuoju sūnumi.

JONAS KAZIUKONIS GRĮŽO IŠ LIGONINĖS

Ilgesnį laiką praleidęs *Royal London* ligoninėje Jonas Kaziukonis grįžo namo, bet jau į naujas patalpas, kurios pritaikytos vyresniojo amžiaus žmonėms. Būdamas ligoninėje, kankinamas skausmų, visuomet Jonas pajausdavo, kad skaitant "Europos lietuvį" skausmai prisimiršta.

ŠVENTO KAZIMIERO ATLAIDAI

Kovo 5 dieną, sekmadienį, Londono lietuviškoji parapija paminėjo savo patrono šventę ir 83-čius metus, kai pastatytas bažnyčios pastatas. Mišias laikė arkivyskupas dr. Jonas Bulaitis. Pamokslą pasakė klebonas dr. Jonas Sakevičius, MIC. Iškilmių metu parapijos choras atliko gražių giesmių. Pamaldose dalyvavo ambasados darbuotojas E. Petrikas ir ponia.

Švento Kazimiero klubas paminėjo savo veiklos 20-metį.

DERBY

AUKOS SKAUTŲ STOVYKLAI

DBLS Derby skyriaus narių metiniame susirinkime Britanijoje gyvenančių lietuvių skautų 46-ajai tradicinei vasaros stovyklai malonūs rėmėjai paaukojo £60.00. Tai Juozas ir Bernadeta Levinskai (20 svarų), Marytė ir Vladas Žemaičiai (10 svarų), Juozas Petrėnas, Antanas ir Marjerie Tirevičiai, Lioti Valantinienė, Gilma Zinkienė, Bronius ir Ona Jekštys, J. M. (po 5 svarus).

Aukų rinkėjui J. Levinskui ir dosniems rėmėjams reiškiu nuoširdų ir skautišką AČIŪ!

Marytė ir Vladas Žemaičiai skyrė 20 svarų numatomai išleisti knygai "Lietuviškoji Skautija". Širdingas skautiškas AČIŪ!

v.s. J. Maslauskas
LSB Europos rajono atstovas

PRIMENAME

LSS Europos rajono tradicinė skautų ir skaučių 46-oji vasaros stovykla įvyks liepos 29-rugpjūčio 5 dienomis mūsų visų pamiltoje Lietuvių Sodyboje.

Kviečiame rezervuoti atostogas ir gausiai dalyvauti stovykloje.

LSS Europos rajono vadija

STOKE-ON-TRENT

Didžiosios Britanijos lietuvių sąjungos Stoke-on-Trent skyriaus metinis susirinkimas įvyks balandžio 1 dieną, šeštadienį, B. B. Puodžiūnų name 31 Marina Drive, May Bank. Bus svečias iš Londono - DBLS centro valdybos sekretorius Vincent O'Brien. Pradžia - 15 val. Kviečiame narius dalyvauti.

DBLS Stoke-on-Trent skyrius

NOTTINGHAME

DBLS NOTTINGHAMO SKYRIAUS VISUOTINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Š. m. balandžio 8 d. 18 val. (6 val. vakare) įvyks metinis skyriaus narių susirinkimas. Bus renkama nauja valdyba, atstovas į DBLS visuotinį suvažiavimą bei pasitarta dėl tolimesnės skyriaus veiklos. Prašome visus narius punktualiai dalyvauti.

DBLS Nottinghamo skyriaus valdyba

PAMALDOS

Gloucesteryje - vietos ir **Stroudo** lietuviams, balandžio 1 d., Šv. Petre, 12 val. Išpažintys nuo 11 val. **Patarnauja kun. J. Sakevičius, MIC.**

Bradforde - balandžio 2 d., 12.30 val.

Nottinghame - balandžio 2 d., 11.15 val., Židinyje.

VELYKŲ ŠVENČIŲ PAMALDOS LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

21 The Oval, London E2 9DT
Tel. 071 739 8735

Didįjį ketvirtadienį, balandžio 13 d., 8 val. vakare.

Didįjį penktadienį, balandžio 14 d., 3 val. p.p. Išpažinčių klausys nuo 2 val. p.p. kan. V. Kamaitis. Tą dieną pasninkas - be mėsos.

Didįjį šeštadienį, balandžio 15 d., pamaldos 8 val. vakare.

Velykų ryte, balandžio 16 d., iškilmingos prisikėlimo pamaldos su procesija 8 val. Antrosios Mišios be choro - 11 val.

Antrąją Velykų dieną (neprivaloma) Mišios 11 val.

PATIKSLINIMAS

"EL" Nr.10 išspausdintame rašinyje "Kadagio" koncertas tautiečiams Gudijoje" neteisingai nurodyta ansamblio vadovo pavardė. "Kadagiui" vadovauja Vytautas Račiūnas. Redakcija atsiprašo skaitytojų.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS LIŪDNOJI KRONIKA

A†A MEČYS BAJORINAS

Sulaukęs 80 metų 1995-ųjų vasario 28 dieną mirė Mečys Bajorinas.

Laidotuvių apeigos įvyko St. Matthew's Romos Katalikų bažnyčioje Norwood. Laidotuvių mišias laikė parapijos klebonas kanauninkas John P. Devane ir Dean Robert Beresford.

Kan. J. P. Devane savo pamoksle sakė, kad atsisveikiname su dideliu džentelmenu, visuomenės veikėju, Lietuvių Sąjungos kūrėju, Lietuvių namų bendrovės ilgamečiu pirmininku, Norwood švento Kolumbo riterių draugijos didžiuoju riteriu.

Po mišių angliškai ir lietuviškai kalbėjo J. Alkis atsisveikindamas su velioniu Lietuvių Sąjungos ir LN Bendrovės, Baltų tarybos Didžiojoje Britanijoje vardu. Iš lietuvių dalyvavo J. Černis, J. Alkis, S. Kasparas, A. Vilčinskas ir K. K. Baublys su žmona. Į laidotuves iš viso susirinko apie 200 žmonių.

Velionio palaikai sudeginti Norwoodo kapinių krematoriume.

A†A ANELĖ ČEPAITIENĖ

Anelė Čepaitienė mirė sulaukusi 83 metų amžiaus 1995-ųjų kovo 1 dieną Leigh-on-Sea. Būdama jaunesnė dalyvavo Šv. Onos draugijoje, lietuvių sporto ir socialinio klubo veikloje. Palaidota vietinės Romos katalikų bažnyčios kapinėse 1995 metų kovo 10 dieną.

A†A ALEKSANDRAS RUDZEVIČIUS-ROGERS

Staiga, turėdamas 69 metus, mirė Aleksandras Rudzevičius. Jaunystės dienomis pokario laiku buvo veiklus visuomenininkas lietuviškoje Londono bendruomenėje. Paskutiniuoju metu gyveno Ruislip mieste prie Londono. Palaidotas vietinės Romos katalikų bažnyčios Švento Patriko kapinėse 1995 metų kovo 14 dieną.

A†A VIKTORAS BULAITIS

1995 metų vasario 25 dieną žuvo tik 54 metų amžiaus Viktoras Bulaitis. Ilgesnį laiką jis dirbo Londono *Metropolitan* policijoje. Kadangi mokėjo kelias kalbas, buvo perkeltas į specialios tarnybos dalinį.

Laidotuvių apeigos įvyko Švento Kazimiero bažnyčioje. Mišias laikė arkivyskupas dr. Jonas Bulaitis, apaštališkasis nuncijus Pietų Korėjoje. Gausiai dalyvavo lietuviškos bendruomenės nariai. Palaidotas 1995 metų kovo 15 dieną Švento Patriko kapinėse lietuviškame skyriuje.

Lietuvių klubui "Sodyba" už Londono skubiai reikalingas vadovas (manager).

Siūlomas labai įdomus gerai apmokamas (pagrindinė alga su pelno priedu) darbas. Asmuo arba vedusi pora turi būti prityrę vadovauti 55 akrų plote esančiame privačių narių klube. Pareigos būtų: vadovavimas maitinimo ir aludės tarnautojams, balių paruošimas, didelių namų ir jame esančių kelių nuolatinių gyventojų priežiūra.

Rašyti: Lietuvių namų bendrovės pirmininkui, 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, United Kingdom.

Vykstantiems į užsienį "EL" pataria gerai apsidrausti, tai padės išvengti ligos ar kitos nelaimės atveju susidariusių išlaidų, ir linki geros bei atmintinos kelionės!

PASAULYJE

Nauja Popiežiaus enciklika

Vatikane oficialiai pranešta, kad kovo 30 dieną bus pristatyta nauja popiežiaus Jono Pauliaus II-ojo enciklika "Evangelium Vitae". Apie šios enciklikos rengimą pirmą kartą oficialiai buvo pranešta praėjusių metų spalio 9 dieną, kai Romoje vyko Tarptautinių šeimos metų pagrindinės bažnytinės iškilmės.

Kunigai laimėjo bylą

Italjos Piacenza miesto teisme nagrinėta vietos Caritas vadovų - dviejų kunigų Mauro Stabellini ir Giorgio Bosini byla, kur jie buvo kaltinami pagalba nelegaliems imigrantams išnaudojimo tikslu. Teismas išteisino kunigus, paskelbdamas, kad jų veiksmuose nerasta nusikaltimo sudėties. Iš tiesų, visa Caritas kunigų kaltė buvo pagalba dviem nelegaliai į Italiją įvažiavusiems imigrantams surasti darbą pas ūkininką. Išėję iš teismo salės, nors ir išteisinti, kunigai neslėpė kartėlio: "Mūsų byla pasibaigė, tačiau nelegaliai gyvenančių ir dirbančių imigrantų problemos sprendimas nepajudėjo iš vietos - jiems mažai kas padeda. Tas darbas, kurį dirbome - pagalba jos labiausiai reikalingiems - nepripažintas nusikaltimu. Betgi Caritas, jei nori būti tuo, kuo turi būti, turi padėti vargstantiems. Ne prieš galiojantį įstatymą, bet dažnai daug plačiau nei įstatymas numato". Piacenza vyskupijos Caritas vadovaujantiems kunigams teisminė byla buvo iškelta remiantis policijos komisariato, tvarkančio užsieniečių, gyvenančių Italijoje, reikalus, skundu.

Elektros kėdę pakeis nuodų injekcija

New Yorko valstijoje vėl įvesta mirties bausmė. Įstatymų leidėjai po ilgų debatų nusprendė sugrąžinti mirties bausmę į baudžiamąjį kodeksą, elektros kėdę pakeičiant nuodų injekcija. Mirties bausmę taikyti numatoma už žmogžudystes, asmenims ne jaunesniems kaip 18 metų, be to, ši bausmė nebus taikoma psichiniams ligoniams. Paskutinį kartą mirties bausmė New Yorko valstijoje įvykdyta 1963 metais. Tais metais Aukščiausiojo Teismo nuosprendžiu aukščiausia bausmė buvo sustabdyta visose Jungtinėse Amerikos Valstijose. 1976 metais šis apribojimas panaikintas, tačiau valstijos gubernatoriai neskubėjo atverti mirties kamerų. Dabar New Yorkas tapo 38-ąją iš 50 valstijų, kur galioja aukščiausia bausmė. Visuomenė nevienodai priėmė naująjį nutarimą: nemaža žymių visuomenės veikėjų mano, jog mirties bausmė yra absoliučiai neefektyvi kovojant su nusikalstamumu ir siūlo lėšas, kurios bus išleistos mirties kameros atidarymui, panaudoti kovai su nusikalstamumu stiprinti.

Parodoje - iš vagių grąžinti eksponatai

Romoje Angelo pilies ekspozicijų salėse nuo balandžio 8 dienos mėnesį veiks Italijos religinio meno paroda. Jos eksponatai - mišių indai, seni mišiolai, krucifiksai, relikvijoriai, paveikslai - visi kažkada buvę pavogti iš bažnyčių, vienuolynų, muziejų ir pastaruoju metu policijos pagalba surasti. Parodos rengėjai - Europos turizmo centras - nori atkreipti dėmesį į skaudžią realybę: per 25 metus Italijoje užregistruota per 11 tūkstančių bažnytinio meno vertybių vagysčių. Vidutiniškai policijai pasiseka surasti ir sugrąžinti bažnyčioms apie 40 proc. pagrobtų meno vertybių.

Vatikano radijo lietuviškų laidų redakcijos žinios